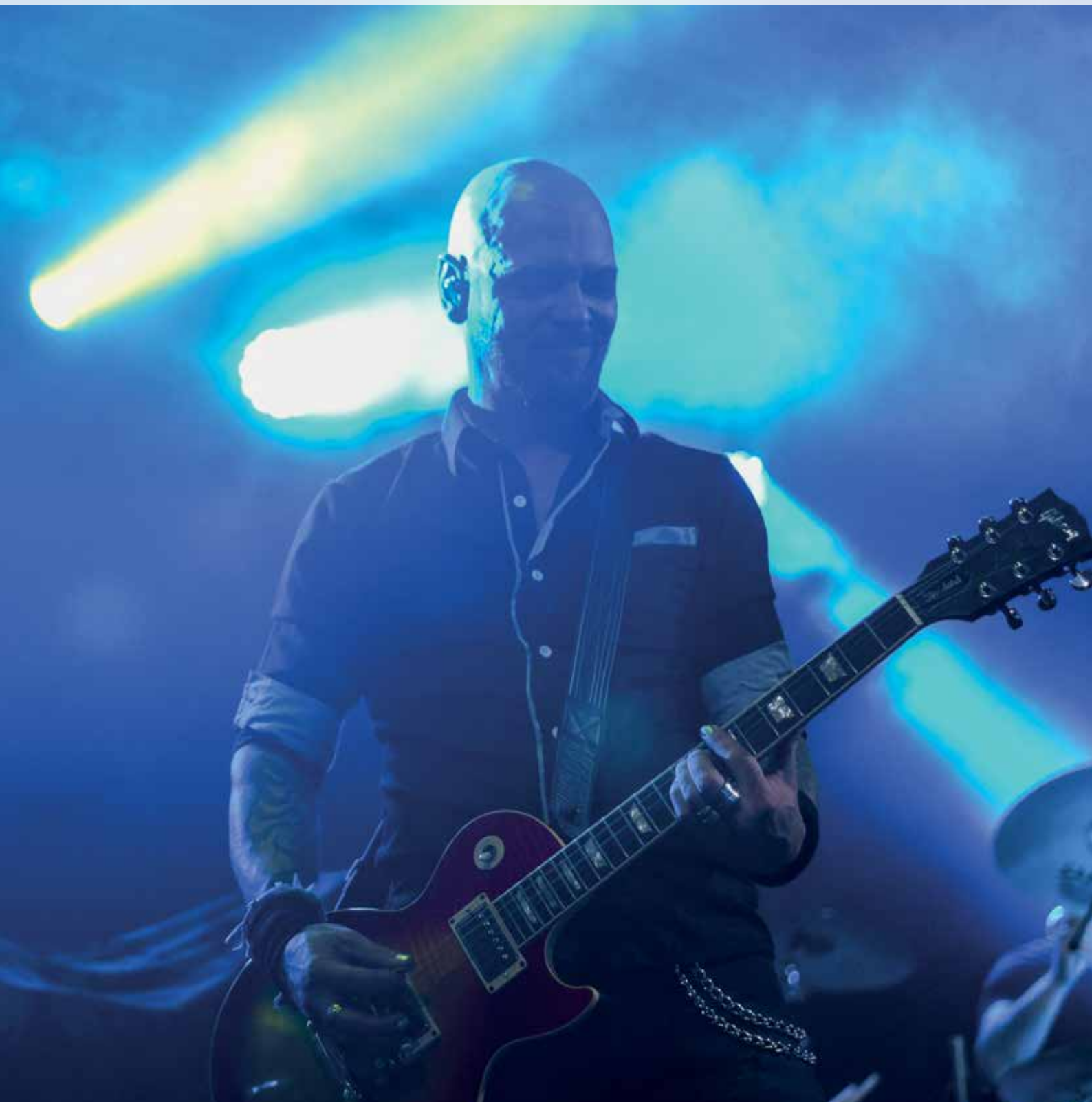

Bistriški Odmevi

glasilo Občine Ilirska Bistrica | julij in avgust 2019 | št. 84 | 5300 izvodov | brezplačno

TOPLA JULIJSKA NOČ
Z OTOM PESTNERJEM

KONCERT LETA NA BAČU KLJUB
SLABEMU VREMENU USPEL

ČAROBEN AVGUST NA
GRADU PREM

Pred vami je poletna številka občinskega glasila *Bistriški odmevi*. Resnično upam, da je za vami nepozabno poletje, polno dragocenih trenutkov, ki se vam bodo za vedno vtisnili v spomin. Verjamem, da ste si odpočili od vsakdanjega hitrega tempa življenja in boste z lahkoto kos vsem izzivom, ki vas čakajo to jesen.

Ker je poletje čas koncertov in druženj na prostem, si boste na naslednjih straneh prebrali vse o nastopih, ki so nas razveselili v minulih dveh mesecih.

Koncert leta je na Bač privabil množico mladih in malce starejših, ki je uživala v odlični rock glasbi dveh uveljavljenih slovenskih skupin. Sidharta in Big Foot Mama sta v ekstazo spravili navdušene obiskovalce, ki se niso pustili motiti dežju in vetru, ampak so preprosto uživali v glasbeni simfoniji. Shod na Baču tako uspešno postaja kraj zagotovljene zabave! Čestitke mladim organizatorjem iz Društva bačke mladine, ki so v slabem vremenu vrhunsko izpeljali ta koncert!

Turistično-informacijski center Ilirska Bistrica je v sodelovanju z Občino Ilirska Bistrica pripravil kar tri nepozabne koncerte v idiličnem okolju gradu Prem. Oto Pestner, Neisha in Manca Izmajlova so poskrbeli, da so bile poletne noči romantične, igrive in resnično pravljične.

V tokratni številki objavljamo Javni poziv za finančne spodbude dijakom Gimnazije Ilirska Bistrica, ki znaša 40 evrov na mesec. Preverite, če izpolnujete pogoje za pridobitev in ne pozabite, da je rok za prijavo 30. september 2019.

Na straneh o zdravstvenemu domu si preberite vse, kar morate vedeti o klopnu meningoencefalitisu; kako se cepimo in vse o postopku in učinkovitosti zdravljenja ter poskrbite za svoje zdravje pred odhodom v gozd.

To poletje je bilo vsekakor pestro in zanimivo, zato verjamem, da bo zanimivo tudi branje dopustniško obarvanih prispevkov naših bralcev.

Dragi šolarji in šolarke!

2. septembra ste znova sedli v šolske klopi. Dovolite mi, da vam v imenu uredniškega odbora Bistriških odmevov zaželim uspešno šolsko leto. Želim vam veliko na novo pridobljenega znanja, delovnega elana, odličnih ocen in novih prijateljstev, ki naj trajajo vse življenje!

Srečno!

Tjaša Kaluža, odgovorna urednica

Vaše prispevke za septembrsko številko pričakujemo najpozneje do 15. septembra 2019 na elektronski naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si

Vsa reklamna sporočila, plakate in vabila na delavnice nam pošljite v wordovih dokumentih, da se lahko lektorsko pregledajo.

AKTUALNO

Koncert leta na Baču uspel kljub slabemu vremenu	3
Topla julijska noč z Otom Pestnerjem	4
Čaroben avgust na gradu Prem	5
»Bistriški plac« znova oživel	6
Kako nastane volneno oblačilo?	7
Izjemni rezultati spomladanskega roka splošne mature 2019	8
Skupaj pomagajmo zmanjšati število zapuščenih mačk	11

ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV

Najboljši inovatorji v regiji prejeli priznanja	12
Skupaj ustavimo javorov rak!	14
Sto let sestre Ferdinande Mrak	18
Shod Podgraže – Rante 2019	19

SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE

Poletno razpoloženi v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica	25
Zastopnik pacientovih pravic	26
Klopni meningoencefalitis	29
VGC Dom na Vidmu	30

KULTURA

Sončki obsijali Pavlovčevo galerijo	34
Domačinka Mia Paller osvojila domače častilce vizualne umetnosti	35
Poletne likovne delavnice z Andrejo Kranjec	36
110. obletnica rojstva Radovana Gobca	37

ŠOLSTVO IN ŠPORT

Letošnji oratorij v znamenju Petra Klepca	40
Mladinski gorniški tabor 2019	41
Balinarski klub Ilirska Bistrica nov superligaš	45
Tam ob ognju našem si sežemo v roke	46

NAPOVED DOGODKOV

Koledar dogodkov	47
------------------	----

RAZVEDRILO

Nagradna križanka Bistriških odmevov	48
--------------------------------------	----

Bistriški odmevi – glasilo Občine Ilirska Bistrica

Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **Odgovorna urednica:** Tjaša Kaluža | **Uredniški odbor:** Boštjan Primc, Adrijana Kocjančič, Špela Barba, Maja Uljan, Stanislav Zver, Anja Zidar in Nevenka Ujčič | **Sedež uredništva:** Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **E-naslov:** odmevi@ilirska-bistrica.si | **Lektoriranje:** Tamara Rojc | **Oblikovanje:** Ida Demšar, Design Demšar d.o.o. | **Grafična priprava in tisk:** PRESENT d.o.o., Dolenjska cesta 43, 1000 Ljubljana | **Naklada:** 5330 izvodov | ISSN 2536-2917 | Glasilo brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica. | **Uredništvo** si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Avtorica nepodpisanih člankov je odgovorna urednica. Prispevkov ne honoriramo. | **Fotografije:** Luka Kirn, Eva Fatur, Andreja Kranjec, Matjaž Vrh, Stojan Spetič, Tadej Morano, Petar Nikolić, Nikica Ogris, Dušan Jurc, Darinka Dekleva, Tjaša Pecman Poles, Tamara Urbančič, Sandra Krebelj, Tanja Blažek, Maja Uljan, Boštjan Čadej, Mateja Kakež, Tjaša Kaluža, Šolske sestre de Notre Dame, DI Ilirska Bistrica, DU Ilirska Bistrica, Društvo Vezi, DSO Ilirska Bistrica, CSD Ilirska Bistrica, RK Ilirska Bistrica, KŠIB, Balinarski klub Ilirska Bistrica, KS Podgraže, KŠIB, Gimnazija Ilirska Bistrica, OŠ TT Knežak, OŠ Podgora Kutežovo, OŠ Jelšane, KK Oldersi. | Fotografija na naslovnici: Luka Kirn

KONCERT LETA NA BAČU KLJUB SLABEMU VREMENU USPEL

Zagnani mladi so pred domači prag pripeljali »Big foot mamo« in »Siddharto« ter tako uvrstili Bač na letošnji mednarodni koncertni repertoar skupin. Kljub močnemu vetru in nalivu v soboto zvečer se je v nočnih urah vreme ustalilo in obiskovalcem omogočilo vrhunsko glasbeno poslastico.

Društvo bačke mladine, ki je že enajsto leto zadolženo za pripravo in izvedbo *Shoda na Baču*, je že 22. aprila 2019 razveselilo oboževalce obeh skupin, ko je na družabnih omrežjih objavilo, da bo-

nato prevzel Grega Skočir, ki je z ostalimi člani benda poskrbel za vrhunsko glasbeno doživetje, za »after party« pa je poskrbela postojnska skupina *Norton*, ki je z Maticem Marentičem in postojn-

skim županom na bas kitari poskrbela za prijetno glasbeno presežek.

Na Baču se je zbralo veliko število obiskovalcev, ki so na koncert prispeli v lastni režiji ali z organiziranim avtobusnim prevozom, ki so ga pripravili tako v bistrškem kot tudi v postojnskem klubu študentov.

Uspešna organizacija in izvedba koncerta, ki so ga pripravili v *Društvu bačke mladine*, je samo še potrdila domnevo, da Bač postaja koncertno središče bistrške občine, zato se obiskovalci že veselijo novega shoda in nove priložnosti za druženje ter čisti užitek ob dobri glasbi. ●

sta 27. julija na majhnem prizorišču za cerkvijo sv. Ane nastopili največji domači rock skupini. God vaše zavetnice sv. Ane je bil priložnost, da združita moči skupina *Siddharta*, ki je naše kraje obiskala prvič, in skupina *Big foot mama*, ki je na bačkem shodu nastopila že leta 2016. Vremenska napoved je žal spremenila načrte organizatorjev, saj so morali priskrbeti šotore, ki bi ščitili obiskovalce pred neugodnimi vremenskimi razmerami, izvajalci pa so zahtevali večji oder s streho. Po 21. uri se je nebo nad Ilirsko Bistrico stemnilo in nevihta z močnimi sunki vetra je resno ogrozila prireditev na Baču. K sreči so padavine postopoma ponehale in obiskovalci so lahko nemočno uživali v glasbeni čarovniji Tomija Megliča in njegovih fantov. Mikrofon je

TOPLA JULIJSKA NOČ Z OTOM PESTNERJEM

Legenda slovenske zabavne glasbe je na gradu Prem svojim oboževalcem priredil nepozaben koncert, ki je bil uvod v pestro poletno dogajanje na premskem gradu.

Oto Pestner je občinstvo v intimnem vzdušju grajskega dvorišča pozdravil 12. julija ob 20. uri in mu predstavil širok repertoar svojih uspešnic iz bogate kariere. Zbrana publika je pod zvezdnatim nebom prisluhnila številnim priljubljenim skladbam, kot so: *Vse je lepše, ker te ljubim*; *Trideset let*; *Bisere imaš v očeh*; *Tople julijske noči*; *Moja dežela*; *Ciganska kri*; *Dan za zaljubljene*. S svojim energičnim nastopom je dokazal, da je kot priznani pevec in skladatelj pri svojih 63. letih še vedno zelo zaljubljen v glasbo.

Glasba je bila Otu Pestnerju položena v zibelko, saj je bila njegova družina poznana po dolgi glasbeni tradiciji in Oto je pri rosnih dvanajstih letih že posnel svoje prve posnetke v studiu Radia Celje, tri leta pozneje pa je s skladbo *Trideset let* slavil na *Slovenski popevki*. Na omenjenem festivalu je redno uspešno sodeloval in pobiral številne nagrade, svoj odmevni pečat pa je pustil tudi na festiva-

lih *Opatija*, *Melodije morja in sonca* ter kot član

New Swing Quarteta, katerega umetniški vodja je bil 38 let. V narodno-zabavno glasbo je zajadral leta 1995 in z zasedbo *Alpski kvintet* navduševal oboževalce kar dve desetletji.

Vse od leta 1971 tudi komponira, desetletje pozneje pa se je posvetil še aranžerstvu in producentstvu. Oto Pestner je ustvaril veliko slovenskih popevkarških albumov in soustvaril kariere številnih priznanih slovenskih pevcev in pevk. V *New Swing Quartetu* je črnsko izročilo gospelov in spiritualov mojstrsko povezal z belskim čutenjem in tako obogatil zgodovino sodobnega gospela.

Pevska legenda, ki je lani v atriju ljubljanskih Križank z dvema zaporednima koncertoma slovesno obeležil občudovanja vredno pol stoletja trajajočo kariero, je navdušil bistriško občinstvo, ki se je udeležilo otvoritvenega koncerta v sklopu projekta *Poletje v Ilirski Bistrici in na Premu*. Projekt, ki je delo Turistično-informacijskega centra Ilirska Bistrica, ki ga vodi direktorica Maja Uljan, je uspešno osvežil turistično in kulturno dogajanje v domači občini in pokazal, da je tudi bistriška publika željna kakovostne domače glasbe. ●

ČAROBEN AVGUST NA GRADU PREM

Pestro julijsko dogajanje na gradu Prem sta lepo dopolnili pevki Neisha in Manca Izmajlova, ki sta za obiskovalce pripravili posebna glasbena večera. Gorenjski divi sta občinstvu predstavili svoje največje uspešnice in očarali občinstvo.

NEISHA

Neisha je poznana kot odlična glasbena ustvarjalka, ki se med nastopom najbolj posveti dinamiki, virtuoznosti in dialogu s svojo publiko, zato tudi 3. avgusta na gradu Prem ni razočarala. Oboževalcem je postregla s svojim bogatim repertoarjem uspešnic in s svojo lahkotnostjo ter srčnostjo ogrela marsikatero srce.

Neža Buh je že v mladih letih slišanim pesmim vtisnila svoj pečat. Po študiju klavirja in kompozicije na Akademiji za glasbo se je usmerila v pop-rockovski slog, si nadela umetniško ime Neisha in leta 2005 izdala svojo prvo zgoščenko z enakim naslovom. Njen prvenec je že v prvem tednu prodaje postal drugi najbolje prodajan album, ki ji je prinesel viktorja in razne strokovne nagrade ter razprodane koncerte. V svoji 14 let dolgi solo karieri je nadarjena glasbenica izdala 7 zgoščenk. Sodelovala je s številnimi priznanimi glasbeniki iz regije, kot so: Vlado Kreslin, Slovenska filharmonija, Simfonični orkester in Big Band RTV Slovenija, Zoran Predin, Vlatko Stefanovski, Gibboni in Massimo.

MANCA IZMAJLOVA

Za zaključek glasbenih srečanj na Premu pa je v idiličnem grajskem dvorišču nastopila mezzosopranistka Manca Izmaj-

lova, ki si je medijsko prepoznavnost pridobila z albumom *Slovanska duša*. Posnela ga je ob spremljavi Ruskega simfoničnega orkestra kinematografije. Ambasadorja slovenske kulture zakonca Manca in Benjamin Izmajlov sta na Premu pripravila koncert slovenskih pesmi z naslovom *Zvezde na nebu žare*. Zbranim sta postregla s pravo glasbeno poslastico, ki je obsegala pesmi iz obdobja zlate slovenske popevke, kot sta *Poletna noč* in *Dan ljubezni*, ponarodele pesmi, kot so: *Kje so moje rožice*, *Regiment po cesti gre* in pesem *Slovenskega naroda sin* Tomaža Domicelja. Svoj poklon velikoma slovenske narodno-zabavne glasbe Slavku Avseniku in Lojzetu Slaku pa sta izrazila v pesmih *Čez zelene trate*, *Nabralla bom šopek cvetja* in *Zvezde na nebu žare*.

Manca Izmajlova je že na Prvem glasu Gorenjske razkrila svoj dar za petje, ki ga je pozneje oblikovala na študiju muzikala na Mountview Academy of Theatre Arts v Londonu in ga nadgradila s smerjo opernega petja na Akademskem glasbenem kolidžu P. I. Čajkovski. V ruski prestolnici sta skupaj s soprogom Benjaminom posnela dva albuma – *Slovanska duša* in *Slovensko srce*, ki sta bila dobro sprejeta v domovini in po svetu. V svoji bogati 18-letni karieri je umešnica posnela 7 albumov in ima za seboj čez 1000 nastopov po vsem svetu, zato je bil njen nastop na Bistriškem sprejet z velikim navdušenjem, saj je velika čast na domačem odru gostiti pevko svetovnega slovesa. ●

»BISTRIŠKI PLAC« ZNOVA ZAŽIVEL

Tretji petek v avgustu je bil že četrto leto zapovrstjo rezerviran za dogodek, ki v središče mesta privabi veliko število obiskovalcev. Druženje za vse generacije »Dobimo se na Placu« sodi v okvir festivalskega dogajanja »Pole-tje v Bistrici in na Premu«, ki ga je uspešno organiziral Turistično-informacijski center Ilirska Bistrica. Splet glasbe in športa, ki so ga s skupnimi močmi pripravili TIC, Klub študentov Ilirska Bistrica in Društvo otroške zabave in animacija, je na bistriški Plac privabil številne domačine in tuje goste, ki dopustujejo v naših krajih.

Tokratno dogajanje je popestrila otvoritev prenovljene brivnice na Placu, kjer je svoje prostore dobila info točka. V omenjeni info točki bodo turistom postregli z vsemi potrebnimi informacijami o pestri turistični ponudbi našega mesta. V stavbi, ki stoji v bližini mestne knjižnice, pa je svoje mesto dobila tudi zbirka čevlarske delavnice Ludvika Peršeta. Bogata zbirka čevlarskih pripomočkov bo prav gotovo pritegnila marsikaterega obiskovalca, ki si bo imel priložnost ogledati, kako so včasih skrbeli za svojo obutev in jo redno popravljali, da jim je dolgo in dobro služila.

V sončnem popoldnevu so za dobro voljo in odlično razpoloženje najmlajših na vrtu Gostilne in picerije Triglav poskrbele energične animatorke iz Društva otroške zabave in animacija. Športni navdušenci, ki radi mečejo na koš, so se

lahko pomerili v turnirju trojk, ki so ga pripravili košarkarji kluba *Plama-pur*. Člani KŠIB-a so predstavili svoje aktivnosti in tako mimoidočim v izmenjavo

ponudili številne knjige, za male nadobudneže pa so pripravili še ustvarjalni kotiček, kjer so otroci dali krila svoji domišljiji. Domača športna društva so obiskovalcem predstavila svoje delovanje in vabila k vpisu, na stojnicah pa so se predstavili tudi gostujoči razstavljalci, ki so predstavili pestro ponudbo svojih izdelkov.

Veselo popoldansko druženje so popestrili zvoki domačega ansambla *Snežnik*, večer pod zvezdnatim nebom pa je bil rezerviran za skupino *Abba Mia*, ki je publiko z odličnim nastopom, bleščečo kostumografijo in razsvetljavo vrnila v čas disko krogel, svetlečih oblačil in zlatega obdobja odlične disko glasbe najbolj priljubljene švedske pop skupine vseh časov. ●

KAKO NASTANE VOLNENO OBLAČILO?

Na »Kmetijski tržnici 2019« v Ilirski Bistrici bo 22. septembra 2019 v okviru projekta z naslovom »Stare obrti za nove podjetniške priložnosti« prikazan postopek predenja volne in izdelovanja volnenih izdelkov.

Še pred petdesetimi leti so ljudje večino stvari, ki so jih potrebovali, izdelovali sami in tako tudi poznali celoten postopek npr. izdelave oblačil. Današnji otroci postopkov ne poznajo več, oblačila se kupi v trgovini, ta pa so večinoma sintetična in le redkokdaj še volnena. Oblačila iz ovčje volne so propustna, zračna

in topla. Pozimi grejejo, poleti pa varujejo pred vročino. Pot do puloverja se začne z ovco, kako se nadaljuje, pa boste izvedeli 22. septembra 2019 na Kmetijski tržnici 2019 v Ilirski Bistrici. Lahko se boste preizkusili tudi v preji na kolovrat ali s preslico.

Lepo vabljeni na tržnico!

Izobraževanje Tamara Urbančič, s. p.

Letošnja Kmetijska tržnica je posvečena povezovanju kmetijstva in turizma preko gastronomije.

Hkrati pa bomo v sklopu letošnje Kmetijske tržnice obeležili Dan biosfernih območij v sodelovanju s Parkom Škocjanske jame.

ILIRSKA BISTRICA | pri oš Antona Žnideršiča

SOBOTA. 21. 9. 2019

9.00-11.00	Posvet: Kmetijstvo, turizem in gastronomija
9.00	Vodena kolesarska tura
11.30	Otvoritev Kmetijske tržnice 2019
13.00	Varno delo s traktorjem
	Razstava in prikaz kmetijske mehanizacije

SEJEMSKI DEL: SOBOTA. 21. 9., NEDELJA. 22. 9. 2019. 9.00-19.00

- bogata, pestra in tematska sejemska ponudba
- razstveni kotiček (prikaz žganjekuhe, razstava pripomočkov za žganjekuho skozi čas in razstava sadja)
- degustacijski kotiček lokalnih dobrot (degustacija žganja, krompirja v jzvnici in domačih sladic)
- ustvarjalni kotiček z gosti (delavnice za otroke, program za otroke)

V soboto bodo sejemske dogajanje popestrili Vražji muzikanti, v nedeljo pa ansambel Snežnik in Orkester Nika Polesa.

IZJEMNI REZULTATI SPOMLADANSKEGA ROKA SPLOŠNE MATURE 2019

V spomladanskem izpitnem roku je splošno maturo opravljala 12. generacija dijakov in dijakinj gimnazijskega programa Gimnazije Ilirska Bistrica. Od 20 bistriških gimnazijcev in gimnazijk, ki so bili ob zaključku pouka uspešni (100 % uspešnost), jih je splošno maturo uspešno opravilo 19 (95 % uspešnost), kar je upravičen razlog za veselje. V povprečju so maturanti in maturantke Gimnazije Ilirska Bistrica dosegli izjemnih 23,7 točk, kar je precej nad slovenskim povprečjem, ki znaša 20,17 točk.

Še posebej smo veseli uspeha **Laure Fatur**, **Karmen Frank** in **Anje Tomažič**, ki so pridobile laskavi naziv **zlate maturantke**. Tjaši Uljan in Niki Česnik pa se je naziv zlate maturantke izmuznil samo za 1 točko.

Iskrene čestitke, dragi maturanti in maturantke!

Želimo vam lepe počitnice ter še veliko uspehov na študijskih in življenjskih poteh.

Gimnazija Ilirska Bistrica

Zlate maturantke
(z leve proti desni)
Anja Tomažič, Laura
Fatur in Karmen Frank
s predstojnikom Gim-
nazije Ilirska Bistrica
Gorazdom Brnetom
(Foto: Gimnazija Ilirska
Bistrica)

12. generacija maturantov in maturantk gimnazijskega programa Gimnazije Ilirska Bistrica z razredničarko Bojano Rosina Simonič
(Foto: Gimnazija Ilirska Bistrica)

VEČERJA POD ZVEZDAMI NA GRADU PREM

Slovenska medijska smetana, novinarji iz Italije in Hrvaške, influencerji, vlogerji in medijsko pomembne osebnosti so se zbrali na gradu Prem, kjer so ob dobri hrani in pijači občudovali lepote srednjeveškega gradu. Polni lepih vtisov in zanimivih doživetij bodo aktivno sodelovali pri uspešni promociji brkinskega turističnega bisera.

Prva *Skrivna večerja* v organizaciji Regionalne razvojne agencije (RRA) Zeleni kras je potekala 24. julija 2019 na grajskem dvorišču gradu Prem. 28 izbranih gostov, med katerimi so bili: Nina Urbančič Romih, ki skrbi za odnose z javnostmi, pevka Neisha, DJ in producent Miha Vale, modni agent Tomaž Mihelič, modni oblikovalec Milan Gačanovič in domačinka ter modna oblikovalka Mojca Celin, se je na edinstvenem kulinaric-

nem dogodku zbralo ob 19. uri. Po dobrodošlici s penino je zbrane pozdravila direktorica Turistično-informacijskega centra Ilirska Bistrica Maja Uljan in jih v družbi vodičke popeljala po grajskih sobanah. Po ogledu grajskih zbirk in bogatem opisu zgodovinskih dogodkov so goste pričakali slavnostni pogrinjki, ki so vabili na grajsko dvorišče. Za priložnostno postavljenim kuhinjskim pultom je izbrance pričakala Petra Kapetanovič Orlič. Izvirna in samosvoja kuharska mojstrica, ki ustvarja v *Peti 181* restavraciji na Dvornem trgu v Ljubljani, si je zamislila večerjo z več hodi. Udeležence *Skrivne večerje* na gradu Prem je šefinja, ki se je kalila v Franciji, pozdravila z guacamole omako na zelenem čipsu, ki ji je sledila hladna predjed s ceviche postrvjo in bučkinim carpacciom. Po škampovi juhi s škampovim repom v tempuri in raviolu z rumenjakom so natakarji v soju sveč gostom postregli glavno jed večera - jagnječji polpet s pire krompirjem in solato z medeno-gorčičnim prelivom. Sladokusci so prišli na svoj račun s tremi sladicami, saj so jih navdušili cheesecake s karamelo, baklava s pistacijo in mandljev parfe. Za vse

ljubitelje vinske kapljice je za vinsko spremljavo jedi poskrbel vinar Andrej Cep iz Kolombana nad Ankaranom, ki prideluje ekološka vina pod blagovno znamko *Gordia*.

Srednjeveški grad v osrčju Brkinov je izbrane goste popolnoma očaral in bili so mnenja, da zagotovo sodi med lokacije, ki so primerne za intimne poroke, daleč stran od mestnega vrveža. Skrit kotiček v osrčju Brkinov nudi močno zaželeno diskretnost in predstavlja odlično lokacijo za organizacijo poslovnih srečanj in kulinaricnih dogodkov.

Poletna butična večerja v soju sveč za premskimi grajskimi zidovi sledi trendu vse bolj priljubljenega načina preživljanja prostega časa. Izvirna ponudba vselej prepriča obiskovalca, željnega novih kulinaricnih in drugih doživetij, zato so na RRA Zeleni kras s tovrstnim dogodkom jasno začrtali pot k aktiviranju razvojnih potencialov regije, ki bodo zagotovile višjo kakovost življenja v Primorsko-notranjski regiji in razvoj Občine Ilirska Bistrica kot perspektivne turistične destinacije. ●

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, na podlagi *Odloka o proračunu Občine Ilirska Bistrica za leto 2019* (Uradni list RS št. 16/2019, z dne 15. 3. 2019) ter na podlagi 5. člena *Pravilnika o dodeljevanju denarnih spodbud dijakom Gimnazije Ilirska Bistrica* (Uradni list RS, št. 5/2017, z dne 3. 2. 2017), objavlja

JAVNI POZIV ZA DENARNE SPODBUDE ZA DIJAKE GIMNAZIJE ILIRSKA BISTRICA

1. Naročnik: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica

2. Predmet poziva: Predmet poziva je dodeljevanje denarnih spodbud dijakom Gimnazije Ilirska Bistrica.

3. Pogoji za uveljavitev pravice do spodbude:

Pravico do spodbude lahko uveljavlja prijavitelj, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- ob prijavi mora biti vpisan v Gimnazijo Ilirska Bistrica, in sicer v 1. letnik programa tehnik računalništva oziroma gimnazije ali
- je ob prijavi zaradi prepisa vpisan v 2., 3., oziroma 4. letnik programa tehnik računalništva oziroma gimnazije in ima povprečje ocen vseh

opravljenih predmetov preteklega šolskega leta najmanj 3.

Pravico do spodbude lahko uveljavljajo tudi dijaki, ki so prejemniki katere koli štipendije.

4. Višina denarne spodbude:

Višina spodbude znaša 40 evrov mesečno na dijaka za posamezni letnik šolanja in se podeli ob izpolnjevanju pogojev predmetnega pravilnika.

5. Dokumentacija in vrste dokazil, ki jih mora predložiti prijavitelj:

Prijavitelj svojo pravico do spodbude uveljavi s prijavo na javni poziv. Prijavo mora podati na obrazcu, ki je sestavni del javnega poziva in je na voljo na spletni strani ali v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica. K prijavi priloži:

- fotokopijo osebnega dokumenta,
- fotokopijo transakcijskega računa,
- potrdilo o vpisu.

6. Rok za oddajo prijav je 30. 9. 2019 do 10. ure.

Upošteevane bodo popolne prijave, ki bodo prispele najpozneje do **30. 9. 2019 do 10. ure** na naslov Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, ali bodo do tega roka oddane v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, pritličje levo. Na pisemski ovojnici mora biti navedeno »Javni poziv za denarne spodbude za dijake Gimnazije Ilirska Bistrica«. Prijavi priložite zahtevano dokumentacijo.

Prijave, prispele po razpisnem roku, ne bodo upošteevane pri obravnavi in bodo zapečatenе vrnjene prijavitelju. Kandidati bodo o izbiri obveščeni predvidoma v roku 30 dni od odločitve komisije.

Dodatne informacije in pojasnila v zvezi z javnim pozivom lahko zainteresirani dobijo na tel. št. 05 71 12 333, kontaktna oseba Erika Vrh, ali preko elektronske pošte: erika.vrh@ilirska-bistrica.si.

Številka: 410-133/2019-1

Datum: 29. 7. 2019

Občina Ilirska Bistrica,
Župan Emil Rojc

PRAVIM BISTRIČANOM!

Vsem ki so ob napovedi otvoritve čevljarske zbirke Ludvika Peršeta imeli zlobne opombe in opazke, bi želela pojasniti, kako in zakaj je nastal muzejček v bivši brivnici na placu.

Včasih naj bi v Trnovem in Bistrici delovalo kar dvanajst čevljarjev, zato smo želeli ohraniti spomin na enega od mojstrov te že skoraj izumrle obrti. Ker je bil prostor bivše brivnice dolga leta neizkoriščen, se nam je porodila ideja o novih vsebinah v mestnem središču.

Ludvik Perše je v Ilirski Bistrici živel od leta 1945 vse do svoje smrti leta 2018. Na placu je stanoval 15 let, pri Šlenčevih pa je imel v najemu delavnico. Torej je le imel »domovinsko pravico«, saj ni bil tujec, kot se je namigovalo, prav tako pa omenjeni muzejček ni noben »poklon« temu, da je bil borec prekomorske brigade.

Škoda, da se vsak dober namen in vsak dober poskus v naši občini tako negativno sprejme.

Prosimo vas, ne žalite spomina nanj!

V imenu družine
Erna Volk

SKUPAJ POMAGAJMO ZMANJŠATI ŠTEVILO ZAPUŠČENIH MAČK

Zapuščene mačke niso divje mačke, ki so se iz gozda preselile v mesto. Zapuščene mačke so potomke hišnih mačk, ki so jih ljudje zavrgli, ko so odslužile svojemu namenu. Včasih so bile majhne puhaste kepice, s katerimi so se nekoč igrali otroci. Ko pa so zrasle, niso bile več zanimive, saj so pomenile odgovornost, ki jo ljudje preprosto niso mogli sprejeti. Bile so članice družine, dokler se družina ni povečala za novega družinskega člana, preselila ali razpadla zaradi ločitve; dokler so zbolele ali pa so se jih ljudje preprosto naveličali in jih zavrgli. Zapuščene in pozabljene mačke živijo v zapuščenih stavbah, drvarnicah, kleteh in so pod milim nebom prepuščene same sebi. Živijo v strahu in so nezaupljive. Ne spijo mirno, saj sanjajo o času, ko so nekomu še nekaj pomenile in ko

so bile zaželenne in ljubljene. Sedaj se držijo stran od človeka, saj so pozabile, da človeška roka lahko tudi poboža, ne le udari, in da vsak pogled ne predstavlja nevarnosti zanje. Cesta postane njihov dom in vsak dan so izpostavljene številnim nevarnostim, kot so avtomobili, mačji spopadi in bližnja srečanja z divjimi živalmi.

Kako najbolj učinkovito preprečimo pojav zapuščenih mačk? S sterilizacijo in kastracijo.

Sterilizacija in kastracija sta operaciji, s katerima vsak odgovorni lastnik hišnega ljubljence najbolje poskrbi za svojo žival. Sterilizirane in kastrirane živali se ne potepajo in raje ostajajo v bližini doma, kjer so varne pred prometom. Z odstranitvijo reproduktivnih organov živali

obvarujemo pred nekaterimi vrstami rakov in pred prenosljivimi boleznimi, kot sta mačji aids in levkoza; glasna zavijanja v obdobju parjenja in označevanje teritorija z markiranjem in škropljenjem pa postanejo le še bled spomin. Z omejenim posegom vsak lastnik živali poskrbi za zmanjšanje števila mladičkov in s tem posledično zapuščenih živali.

Argument, da so stroški sterilizacije ali kastracije previsoki, ne drži, saj je omejeni izdatek nizek v primerjavi s stroški za hrano in ostalo oskrbo mačjih mladičev.

Dragi Bistričani,

pozivam vas, da poskrbite za svoje hišne ljubljence in jim omogočite kakovostno oskrbo ter dolgo in srečno življenje v varnem okolju, kjer jih bosta obkrožala ljubezen in razumevanje. Prvi korak k temu je prav gotovo pravočasna sterilizacija ali kastracija.

Veliko lepih trenutkov z vašimi kosmatinci vam želim! ●

Tjaša Kaluža

Akcija sterilizacij in kastracij v Veterinarski ambulanti VETRIS

(Ulica IV. Armije 19, Ilirska Bistrica)

Čas trajanja akcije: 19. 9.–11. 10. 2019

V času trajanja akcije vam nudimo **15% popust** pri sterilizaciji ali kastraciji vaše mačke. **Na poseg se je potrebno naročiti!**

Delovni čas: delavniki od 7.30–18.00, sobota 8.00–12.00, nujni primeri 24 ur/dan

Kontakt: 08 200 69 60 ali vetris.vet@gmail.com

NAJBOLJŠI INOVATORJI V REGIJI PREJELI PRIZNANJA

Leto 1880, ko je Yale and Towne manufacturing Company uvedla zbiranje inovatorskih predlogov za povečanje učinkovitosti dela, velja za rojstvo organiziranega zbiranja inovacijskih predlogov. Veliko pozneje, leta 1955, smo začeli z organiziranim razvojem inovacij tudi v Sloveniji. V današnjih časih, ko je ponudba na trgu velika, pa si brez inovacij preprosto ne znamo predstavljati življenja.

Tudi ob letošnjem dnevu inovativnosti, ki je potekal pod sloganom »Naredimo drugače« in so ga družno pripravili Gospodarska zbornica Slovenije, Regionalna zbornica Postojna, RRA Zeleni kras in SPOT Svetovanje Primorsko-notranske regije, čigar partnerji so NEC Cerknica in Območni obrtno-podjetniški zbornici Ilirska Bistrica in Cerknica, so najboljši inovatorji v regiji prejeli naslednja priznanja: zlato priznanje postojnsko podjetje Tajfun Liv za zložitven žerjav z mehanizmom linkF, bronasti priznanji pa Kovinoplastika Lož za globoko vlečeno nerjavno pomivalno korito z malimi radiji r15 in zavod Oron iz Loške doline za inovacijo z naslovom *Mladi kreativni potenciali*.

V letošnjem letu je ocenjevanje inovacij potekalo po spremenjenem pravilniku, ki je tudi drugače opredelil vrsto priznanj. Podeljenih je bilo pet priznanj

za prispevek na področju inovativnosti. Tri priznanja je prejelo podjetje Izoterm Plama iz Podgrada, in sicer za ojačano premium večslojno cevno izolacijo, tehnično embalažo iz penjenega polietilena in ojačano premium večslojno izolacijo za pod estrih, podjetje Fluidmaster iz Postojne za integracijo izdelave nadomestnega splakovalnika in samostojni inovator Vilko Škrab iz Ilirske Bistrice za inovacijo *Izkoriščanje meteorne-strešne vode za pridobivanje električne energije*.

Inovator Vilko Škrab sodeluje v razpisih za najboljše inovacije v regiji že več kot deset let in vsako leto ponudi novo rešitev s področja uporabe in izkoriščanja obnovljivih virov, saj za lastne potrebe v gospodinjstvu in na kmetiji veliko energije pridobiva s pomočjo sončne energije in lesne biomase. V letu 2019 je tem rešitvam dodal še izkoriščanje meteor-

nih-strešnih voda za pridobivanje električne energije. Plod številnih uspešno realiziranih inovativnih rešitev in krona desetletnega dela je nov produkt, učna pot *Uporaba obnovljivih virov na preprost način*, ki ga ponuja v pokušino lokalnim prebivalcem. Gre za zanimivo učno pot, na kateri prikazuje uporabo različnih obnovljivih virov za pridobivanje energije. Zasledujoč cilje zelenega krožnega gospodarstva za izdelavo potrebne opreme uporablja predvsem odslužene predmete in naprave ter jim tako podaljša življenjsko dobo, sebi pa zagotovi najcenejšo izvedbo, občutne denarne prihranke, manjšo količino odpadkov in tako posledično skrbi za čistejšo okolje. »Ko zmanjka denarja, začne človek tuhtati in razmišljati o inovacijah, da lažje preživi,« pravi upokojenec Vilko.

Posebno priznanje in zahvalo za dolgoletno sodelovanje v izborih za najboljše inovacije GZS Regionalne zbornice

Postojna je prejelo podjetje Izoterm Plama, d. o. o., Podgrad, saj je doslej sodelovalo na trinajstih izborih, prejelo 5 srebrnih, 12 bronastih priznanj, nekaj diplom in tri priznanja za prispevke na področju inovativnosti, prejeli pa so tudi že priznanje za najinovativno podjetje. »Ponudba na trgu je velika, zato se moraš truditi za tržni delež. To je bil tudi cilj letošnjih inovacij - z novimi inovativnimi izdelki povečati prodajo,« je ob prejemu priznanj poudaril Saša Zečević iz podjetja Izoterm Plama Podgrad.

S tem pa lepih presenečenj za Občino Ilirska Bistrica še ni bilo konec. Vladimir Vinšek je namreč prejel posebno zahvalo za dolgoletno sodelovanje v komisiji za inovacije pri GZS Regionalni

zbornici Postojna. Ob tem je povedal, da je ponosen na šestnajstletno delo v komisiji, saj so v tem času uspeli animirati veliko število inovatorjev tako iz gospodarstva kot tudi iz negospodarstva. Še posebej je ponosen na uspehe, ki so jih dosegli regijski inovatorji na državnem nivoju.

Vsem prejemnikom priznanj čestitamo in želimo, da bi svoje inovativne doprinose tudi udeležili, obenem pa si iskreno želimo, da bi bilo naslednje leto še več predlagateljev in prejemnikov priznanj.

Prav ob zaključku pa še o razmišljanju Švicarjev (iz govora mag. Sonje Šmuc, generalne direktorice GZS): »Švicarji niso poznani le po Milki in urah, ampak veljajo tudi za izjemno dobre v racional-

nem razmišljanju. Ko jim je država ponudila, da bi vsak polnoletni državljani prejel 2.500 EUR na svoj račun, ne da bi delal, se jih je kar 77 % izreklo proti temu. Odločitev so podkrepili z vprašanjem: Kako boš pa potem učil svoje otroke, naj bodo produktivni, delavni, inovativni?«

Operacija je sofinancirana s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter SPIRIT Slovenija, javna agencija. ●

Alenka Volk Penko,

Območna obrtno-podjetniška zbornica Ilirska Bistrica (SPOT Svetovanje PNR)

PESTER UVOD V POLETJE NA SNEŽNIKU

Na Snežniku se je pestro dogajanje, ki je zajemalo precej obnovitvenih del, začelo že v prvih poletnih mesecih. Poleg obnove sobe za goste so v koči na Snežniku uredili tudi fasado.

Na začetku junija smo poletje na Snežniku otvorili z nosilno-delovno akcijo. Zbrala se nas je skupina prostovoljcev in na vrh smo prenesli poletne zaloge ter pet novih postelj, ki so bile namenjene renovaciji manjše sobe za goste. Sledilo

je sestavljanje in nekaj drobnih del, ki so pomladila staro sobo.

Svoj letni dan sodelovanja z lokalno skupnostjo je podjetje Nielsen Lab, d. o. o., namenilo barvanju fasade koče na Snežniku, za kar smo jim zelo hvaležni.

Z ekipo 11 zaposlenih so s temeljno barvo prekrili velik del koče.

Med poletjem sta potekala še prenova bivaka poleg koče in nadaljnje barvanje fasade.

Zahvaljujemo se vsem prostovoljcem, ki so sodelovali pri nosilno-delovni akciji, rednim gostom, ki nam ob vsakem obisku pomagajo s prenašanjem tovorov, podjetje Gustl, d. o. o., in Plama-Pur, d. o. o., ki sta omogočila nakup postelj in vzmetnic po znižani ceni, ter podjetju Nielsen Lab, d. o. o., za pomoč pri barvanju. ●

Andrej Barovič

SKUPAJ USTAVIMO JAVOROV RAK!

Z izrazom **tujerodne vrste** poimenujemo tiste organizme, ki jih je človek prenesel v novo okolje, v katerem prej niso bili prisotni. Mnoge izmed njih pomembno prispevajo k blaginji ljudi, saj večina rastlin in živali, ki jih uporabljamo v prehrani, izvira iz drugih delov sveta. Žal pa ima preseljevanje vrst poleg dobrih tudi svoje temne plati.

Nekatere tujerodne vrste izpodrivajo avtohtone vrste, spreminjajo ekosisteme in povzročajo gospodarsko škodo ali so škodljive za zdravje ljudi. Predvsem zaradi vse obsežnejše trgovine, s katero zadovoljujemo potrebe po najrazličnejših dobrinah, čedalje bolj narašča število invazivnih tujerodnih vrst. V slovenskih gozdovih je bilo do danes najdenih 133 tujerodnih vrst rastlin, 158 vrst gliv in 212 vrst žuželk. Gozdarji se v okviru posebnega projekta trudimo zatreti eno izmed njih.

Gliva *Eutypella parasitica* povzroča javorov rak, ki je ena izmed tujerodnih vrst bolezni, ki bi lahko povzročile večjo škodo v slovenskih gozdovih. Gliva je bila v Evropo zanesena iz Severne Amerike, kjer so jo opisali na sladkornem javoru leta 1938 v okolici Velikih jezer na meji med Kanado in Združenimi dr-

žavami Amerike. Glede na starost okužb domnevajo, da je bila bolezen v Slovenijo prinesena pred letom 1960, v Sloveniji in hkrati v Evropi pa je bila prvič zabeležena šele leta 2005.

Bolezen lahko prizadene vse vrste javorov, v Sloveniji sta najpogostejše okužena gorski javor in maklen. Večina rakov se razvije v spodnjem - najvrednejšem delu debla, povzroči njegovo deformacijo in razgrajuje les. Mlada drevesa zaradi okužbe navadno propadejo, če pa so okužena starejša, rak počasi raste več desetletij. Ker gliva razkrajja les, so okuženi javori slabše mehansko stabilni in občutljivejši za veter, sneg in žled. Navadno je v sestoji okuženih 3–5 % javorov, ponekod kar polovica osebkov.

Javorov rak je bil v evropskem prostoru prvič odkrit in verjetno prvič vnesen v Slovenijo, zato je naša dolžnost, da zmanjšamo škodljivi potencial te bolezni. Zatiranje glive je pomembno tako zaradi ekonomske kot ekološke škode, ki jo povzroča.

Temu je namenjena akcija *Skupaj ustavimo javorov rak!*, ki poteka pod okriljem projekta *Life Artemis*. Cilj projekta je osveščanje in ukrepanje zaradi invazivnih tujerodnih vrst v gozdu.

Z akcijo odkrivanja in zatiranja javorovega raka želimo povezati lastnike gozdov, revirne gozdarje Zavoda za gozdove Slovenije in strokovnjake Gozdarskega inštituta Slovenije z namenom odstranitve vsaj polovice z javorovim rakom okuženih dreves v Sloveniji. V okviru tega sodelovanja želimo z iskanjem in odstranjevanjem okuženih dreves znižati število okužb in tako zmanjšati škodo, ki bi nastala zaradi širjenja te bolezni.

Mlado okužbo prepoznamo po črnih vratovih trosišč. Foto: Nikica Ogris

Bolezen v Sloveniji še ni zelo pogosta, a se vztrajno širi. Potrjenih je nekaj več kot 300 primerov javorovega raka, največ v okolici Ljubljane, Rogaške Slatine, Kolovrata na Tolminskem, Idrije in Murske šume v Prekmurju. Pri nas, na Krasu, bolezni do sedaj še nismo zasledili, kar pa ne pomeni, da tu ni prisotna.

Zgodnje obveščanje o pojavu bolezni je zelo pomembno za preprečevanje nadaljnjega širjenja glive, saj lahko s pravočasnim posekom okuženih dreves učinkovito zmanjšamo njen škodljivi potencial. Vabimo vas, da svoje gozdove skrbno pregledate in morebitni pojav javorovega raka sporočite lokalnemu revirnemu gozdarju ali na sežansko območno enoto Zavoda za gozdove

Okuženo deblo je deformirano, skorja je rahlo ugreznjena in ostane na rani pritrjena še več let. Foto: Nikica Ogris

Značilna stara rakava rana na maklenu z ostankom odmrle veje in razgrajenim lesom ter odpadlo skorjo v osrednjem delu raka.

Foto: Nikica Ogris

Slovenije (tel. št. 05 707 44 00). Lahko jo zabeležite tudi v spletno ali mobilno aplikacijo *Invazivke* (www.invazivke.si).

Viri in koristne povezave

Spletni portal *Invazivke*, Javorov rak (*Eutypella parasitica*):

https://www.invazivke.si/vrste_zapis.aspx?zapst=18

Zavod za gozdove Slovenije, akcija *Skupaj ustavimo javorov rak!*:

http://www.zgs.si/delovna_podrocja/varstvo_gozdov/skupaj_ustavimo_javorov_rak/index.html

Gozdarski inštitut Slovenije. Varstvo gozdov:

<https://www.zdravgozd.si/prirocnik/zapis.aspx?idso=318>

Brošura: *Skupaj ustavimo javorov rak!*. Založba Silva Slovenica, Gozdarski inštitut Slovenije:

https://www.tujerodne-vrste.info/wp-content/uploads/2018/09/Brosura_javorov-rak_WWW.pdf ●

Matej Kravanja
Zavod za gozdove Slovenije,
Območna enota Sežana

Javorov rak sčasoma obkroži deblo, zato se drevo lahko prelomi. Foto: Dušan Jurec

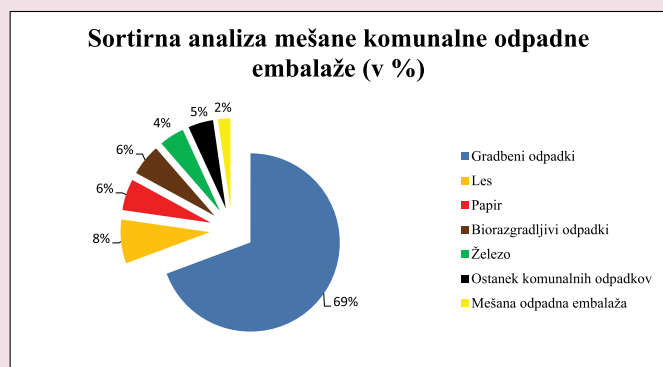
SORTIRNA ANALIZA ZA MEŠANO ODPADNO EMBALAŽO NA SVIŠČAKIH POKAZALA KATASTROFALNO STANJE

V JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., smo se v mesecu avgustu na pobudo uporabnikov turističnega naselja Sviščaki odločili za poostren nadzor nad ločevanjem odpadkov. S Sviščakov smo v Zbirni center Ilirska Bistrica – Globovnik – pripeljali zabojnik za mešano odpadno embalažo s kapaciteto 5 m³, ob tem pa je bilo opravljeno tudi tehtanje zabojnika. Ekipa zaposlenih je nosila posebne zaščitne obleke, prav tako so pri delu uporabljali posebne rokavice za zaščito pred vbodom. Celotna sortirna analiza je bila posneta s strani TV Galeja.

Na ploščadi smo izpraznili zabojnik in ekipa je pričela s sortiranjem ter pregledom odpadkov. Prvi pogled na kup je razkril, da se mnogo uporabnikov omenjene lokacije ni odločilo za ločevanje odpadkov.

Celotna količina odpadkov je tehtala 880 kg. Med sortiranjem mešane odpadne embalaže smo izločili večje količine gradbenih odpadkov, med njimi je bila večja količina bitumenske lepenke, kamene volne, suhomontažnih plošč, cement ipd. Izločili smo tudi večjo količino lesa, papirja, biorazgradljivih kuhinjskih odpadkov, kovine – železo, ostanke mešanih komunalnih odpadkov, na zadnjem mestu pa je bil delež odpadne mešane embalaže najmanjši (Tabela 1).

Tabela 1: Sortirna analiza mešane komunalne odpadne embalaže (izražena v %)

Ekipa pridnih delavcev je skoraj tri ure sortirala odpadke, ki bi jih uporabniki morali ločiti že pri samem izvoru nastanka odpadka. V celotni količini odpadkov v zabojniku, ki je prvotno namenjen zbiranju odpadne embalaže, je bilo le-te samo 2 %. Prikazan odstotek je porazen kazalnik, koliko so uporabniki turističnega naselja Sviščaki ekološko ozaveščeni o ločevanju odpadkov. Razlog za neustrezno ločevanje zagotovo ni v premajhni kapaciteti posameznih zabojnikov, temveč zgolj v odnosu oziroma odgovornosti posameznika. Kljub temu, da ima vsak posameznik možnost ločevanja odpadkov, v zadnjem času opazamo, da se odpadkov še vedno ne ločuje v zadostni meri.

Ponovno pozivamo vse občane Ilirske Bistrice, da pri ločevanju odpadkov izkažejo večji interes. ●

JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.

BILO JE PRED ŠESTDESETIMI LETI

Vsako pomlad se srečujemo generacije sošolcev iz osnovnih, srednjih in poklicnih šol. Vleče nas skupaj, da bi spet ujeli in obudili spomin na dogodke iz šolskih let ter seštel brezskrbnosti in radosti, ki jih pogrešamo v odraslosti. V pogovorih se sprostimo in čutimo, da nas še vedno pelje tirnica v tista najstniška leta. Spet so nam blizu tudi vzgojitelji in učitelji, ki so nas vodili na poti v samostojno življenje, v odraslost.

V letu 1958/59 je osnovno šolo v stavbi samostana v Trnovem obiskovalo 75 učencev višjih razredov osnovne šole. Razdeljeni smo bili v dopoldanski in popoldanski razred. V popoldanskem razredu nas je bilo največ domskih učencev.

Pravzaprav smo se leta 1955 vpisali v nižjo gimnazijo, sredi šolanja pa so zakonsko določili, da smo učenci višjih razredov osnovne šole. S tem smo se izognili zaključnemu izpitu.

Število učencev v A in B razredu je bilo veliko. Po nepreverjenih podatkih je bilo v A razredu 32, v B razredu pa 43 učencev. Dopoldanski pouk so obiskovali učenci Ilirske Bistrice in bližnjih vasi, kot so Šembije, Zarečica, Vrbica, Jablanica in Koseze. V popoldanskem

razredu je bilo največ domskih učencev, ki so prihajali iz vasi, kot so Kovčice, Pregarje, Palčje, Petelinje, Zabiče, Podgraje, Jurišče, Golac, Jelšane in Dutovlje. Šola je bila predaleč, da bi jo dnevno obiskovali. Zime so bile ostrejšje, z obilo snega, prometnih povezav pa ni bilo. Pouk je bil tudi v soboto, domov pa smo odhajali vsakih 14 dni. Med domskimi učenci so se v štirih letih spletle močnejše vezi, ki jih občutimo ob vsakem druženju. Spomini na mladost so močni in posebni. V tistih letih smo bili vajeni skromnosti, družil nas je čut pripadnosti, spoštovanja in poslušnosti, včasih pa nas je tudi zaneslo in naredili smo kakšno otroško vragolijo, ki nas po tolikih letih še vedno spravi v smeh.

Letošnje srečanje generacije 1959 je izzvenelo v spominih na sošolce, ki jih

ni več z nami. Leto za letom je do nas prišla novica, da kakega ni več, saj nam potovanje skozi življenje daje in jemlje.

Spominjamo se učiteljev in vzgojiteljev, ki so nas v tistem času vzpodbujali in učili, naj rastemo v dobre ljudi. V štirih letih so bili z nami Zorka Bihelovič, Savina Gorišek, Minka Hrvatina, Neža Maurer, Antonija Menart, Franc Meze, Kati Mulič, Dorica Munih, Franc Munih, Mara Princ, Milko Princ, Franc Raktelj, Jože Šajn, Sergij Šlenc, Polde Mihelič in morda še kdo.

Domski učenci smo veliko časa preživel s Francem Rakteljem in Francem Munihom, ki sta z družinama stanovala v stavbi dijaškega doma. Tudi učiteljica Perko je stanovala v domu, vzgojitelj Žele pa je prihajal od doma, saj smo vsako jutro in večer slišali zvok njegovega glasnega motorja, ki nam je zvenel tako domače, ko je vijugal po trnovskih ulicah.

Na letošnjo visoko obletnico osnovne šole nas je vabil verz sošolca Vilija Steguja, ki je žal preminil leta 1989, zato bom zapis končala po njegovo:

*Brezčasje v rumenih okovih –
čas z ogromnim kolesjem
potuje v neskončnost.
Za sabo pušča zarjavele tirnice
in vrisk spominov.*

Danica Pardo

VAŠ PARTNER, ZA VEČJO VARNOST NA CESTI Z NEVARNIM BLAGOM

ADR

- ▶ PREGLEDI VOZIL
- ▶ PREIZKUSI CISTERN
- ▶ USPOSABLJANJE VOZNIKOV
- ▶ VARNOSTNI SVETOVALEC
PRI PREVOZU NEVARNEGA BLAGA
- ▶ KONTROLA TAHO IN OH

modra številka

080 80 19

- ▶ TEHNIČNI PREGLEDI
- ▶ REGISTRACIJA VOZIL
- ▶ ZAVAROVANJE VOZIL
- ▶ PREPISI VOZIL
- ▶ CEMENT PREGLEDI

- ▶ PREGLEDI GASILNIKOV

TIB STORITVE d.o.o., Šerčerjeva 17, 6250 Ilirska Bistrica

info@tib-storitve.si

www.tib-storitve.si

SREČANJE LETNIKA 1938

Že 28. se je zbrala tako imenovana »rostfraj« generacija. Njihova dosedanja pot je zelo pestra in tlakovana s srečanji iz preteklosti – vse od leta 1988 – kot je zapisano v seznamu arhivskega gradiva, ki ga je sestavil Vojko Čeligoj. V uvodu je zapisal, da bi težko našli generacijo na Bistriškem, ki bi tako skrbno dokumentirala in hranila gradiva vseh srečanj, kot je to počela prav ta. Takšnih kronistov, zahvaljujoč Silvi Dekleva in nekaterim odbornicam, nimajo niti v Vatikanu.

Tristo mladenk in mladcev iz generacije 1938 je bilo tistega leta v občini na srečanju pred lovsko kočjo, na Paki pa se jih je zbralo okrog šestdeset. Leta so tekla; sledila so srečanja v Dletu, na Mašunu, Mali Bukovici, kar trikrat na Pavlici, v Novakovem mlinu, za 70-letnico pa so si privoščili popotovanje ob Soči, ponovno še dvakrat v Novakovem mlinu. Sledilo je srečanje pri Bubcu v Zagradi, nadaljevalo se je na Zemonski Vagi, pri Korajžniku v Rečici in jubilejno za 80 let pri Jenezinovih na Ratečevem Brdu. Da

ne bo pomote, že takrat so sklenili, da se srečanja nadaljujejo. To so udeleženi predzadnje soboto v avgustu, ko se jih je zbralo osemindvajset v baru Kočanja v Trpčanah. Osnovni namen druženja so obogatili s hudomušnim nastopom botre (Alenka Volk Penko) iz Harij in kumpareta (Franc Gombač) iz Podgrada z *Zgodami in nezgodami sosednjih vasi*, pa še Vodnikovemu letu so namenili pozornost. Tokratni organizator srečanja Ivan Bergoč je poudaril pomen srečanja, se zahvalil

dosedanjim sodelavkam in sodelavcem, Silvi Dekleva – do sedaj najzaslužnejši med njimi – je podaril uokvirjeno sliko udeležencev jubilejnega srečanja in prav zanj ukrojen in sešit predpasnik s posvetilom. Ob dobri hrani in pijači sta za prijetno počutje poskrbela mladi harmonikar Boštjan Barbiš in izkušeni Anton Šestan Mohar. ●

FG

STO LET SESTRE FERDINANDE MRAK

V samostanu smo 22. avgusta imeli prav poseben praznik, saj je sestra Ferdinanda Marija Mrak dopolnila 100 let življenja in 76 let redovnega poklica. Ker se tak visok življenjski jubilej ne zgodi prav pogosto in ker smo hvaležni za njeno življenje, smo temu primerno slovesno praznovali. Skupaj z njenimi redovnimi sosestrami in sorodniki smo se s sveto mašo zahvalili Bogu za dar njenega življenja in služenja.

Rodila se je v Trvižu pri Pazinu kot peta od devetih otrok. Pri 12 letih ji je umrla mama in to je bila za družino velika preizkušnja. Dokončala je pet let ljudske šole, za nadaljnje šolanje pa ni bilo denarja, zato se je pridno predala delu na kmetiji. Pri 19 letih je dozorela njena odločitev za samostansko življenje in domači župnik jo je usmeril k sestram v Ilirsko Bistrico oz. v Trnovo, kjer se je leta 1943 z zaobljubami posvetila Bogu in službi ljudem. Vse svoje življenje je v

zvestobi, z veseljem in v predanosti opravljala razna dela v hiši, na vrtu in posestvih – najprej 20 let v Lovranu, 10 mesecev na Barju v Ljubljani, od leta 1968 pa v Ilirski Bistrici. Zadnja leta, ko ji pojemajo moči, pa se posveča molitvi za vse ljudi in se v tihoti srca žrtvuje zanje. V življenju je doživljala tako težke kot lepe stvari, vendar z vedrim glasom pravi: »Vsak dan sem sproti sprejemala iz Bož-

jih rok, kar je prišlo, naj bo lepo ali težko. Bog mi je po malem dajal eno in drugo ter zraven svojo pomoč in pogum. Vidim pa, da je bila Božja roka vedno prisotna.«

Sestra Ferdinanda nam je vsem lep zgled molitve, skromnosti, ponižnosti, preprostosti in srčnosti. Naj jo Bog še ohrani med nami! ●

Sestra Marjetka Jeralič

SHOD PODGRAJE – RANTE 2019

Pred desetimi leti, leta 2009, smo v prispevku za »Bistriške odmeve« zapisali: »Kočanska zaspanka, vas Podgraje, se je v nedeljo, 19. julija, prebudila iz dolgoletnega spanca. Po 14 letih smo Podgrajci letos ponovno zaplesali v središču svoje vasi - na Rantah. Ideja o obuditvi tega lepega običaja se je porodila dvema Podgrajcema, ki sta preštevala, koliko muzikantov premorejo Podgraje ...« Ponosni smo, da so bile naše Rante tudi letos, enajsto leto zapored, polne glasbe, prepevanja, druženja in dobre volje. Podgrajski shod se je v desetletju razvil v poseben dogodek s specifičnimi podgrajskimi elementi.

Tudi letos je družba Podgrajcev in Podgrajk z namenom, da bi vaška veselica povezala ljudi in tako kot leta prej pripeljala v vas veselje, stopila skupaj in pripravila razposajen podgrajski vikend. Fantje so med tednom pripravljali prizorišče, v petek pozno popoldne pa smo z vožnjo skozi vas pričeli podgrajski shod, poln zabave.

ubranim igranjem in petjem pozdravili domači muzikanti. Najmlajši, mlajši in manj mladi smo sredi vasi po popoldanski plohi nedeljsko druženje nadaljevali s člani *Ansambla Snežnik*. Plesišče je bilo polno, pesem in prešerni smeh pa nista potihnili do poznih ur. Tudi v ponedeljek se nismo izneverili tradiciji. Po pospravljanju smo sicer utrujeni, a

polni odličnih vtisov, ob hrani in pijači posedali na naših Rantah in se prešerno smejali ob pripovedovanju dogodivščin s še enega uspešnega shoda v osrčju naše vasi.

Podgrajci in Podgrajke se vsem, ki ste tudi letos konec tedna preživel z nami, zahvaljujemo za veselo druženje. Iskreno se zahvaljujemo vsem posameznikom in sponzorjem, ki nam iz leta v leto pomagajo realizirati naše ideje. Hvala vsem domačinom in sosedom, ki so vedno pripravljeni priskočiti na pomoč, predvsem pa muzikantom, ki dobre volje poprimejo za glasbene instrumente in popestrijo vaško dogajanje.

Želimo si, da bi nas tudi v prihodnje povezovala pripravljenost in dobra volja ter da bi podgrajski shod na sredo vasi privabljal veselje in ljudi od tu in tam. Se vidimo naslednje leto! ●

Organizacijski odbor

Domači muzikanti so s harmonikami, kitarami, bobni in trobento že petkov večer podaljšali v noč, v soboto zvečer pa so podgrajski oder zasedli *Vražji muzikanti*. Odlični mladi glasbeniki so z narodnozabavno in popularno glasbo zabavali številčno družino, plesalo in pelo se je do jutranjih ur, poskrbljeno je bilo, da nihče ni ostajal ne žejen ne lačen, zadovoljni obrazi pa so pričali, da je sobotni večer dobro uspel. Najvztrajnejši muzikanti in pevci so na Rantah ostali do nedeljskega jutra.

Nedeljski dan se je začel tradicionalno – po končani sveti maši so domačine z

EKIPA »BBQ« NA KMEČKIH IGRAH V PIVKI

Turistično društvo Pivka je v soboto, 29. junija 2019, organiziralo »Pivški shod s kmečkimi igrami«. Dve dekleti in trije fantje z Ostrožnega Brda, Ilirske Bistrice in Kuteževega smo se združili v ekipo »BBQ« in sodelovali na kmečkih igrah. Ekipo smo sestavljali Gregor Godec, Luka Butinar, Melita Volk, Primož Šajn in Sandra Krebelj. Poleg nas so tekmovali še ekipe iz Čezsoče, Trnja, »Pivški čeperji« in ekipa iz Pivke.

do kupa sena, poiskal kos in ga prinesel ekipi. Iz najdenih kosov smo sestavili kozo, ki jo je nato eden izmed članov z vrvi-
co peljal na pašo.

Čestitamo vsem ekipam, ki so sodelovale na kmečkih igrah, še posebej pa zmagovalni ekipi iz Čezsoče. Skupaj smo preživeli zabaven dan, obsijan s soncem.

Pohvale tudi organizatorjem za izvedbo dogodka.

Želimo vam še mnogo uspešnih dogodkov ter veliko nasmehov sodelujočih in obiskovalcev. Pivka je bila to junijsko soboto polna dobre volje in naj bo tako še velikokrat. Hvala in srečno! ●

Ekipa BBQ

Organizatorji so nam pripravili tri igre. Prva igra se je imenovala *Tudi slepa kura zrno najde*. Dva fanta sta z zavezanimi očmi po poligonu iskala koruzo, tretji pa ju je usmerjal z glasom. Ko sta našla koruzo, sta jo odnesla dekletoma na drugo stran, da sta jo »oružili« v zaboj.

Naslednja igra je bila *Pivški jabolčni sok*. Iz jabolk, ki so se nahajala na sredini poligona, smo morali iztisniti sok. Trije tekmovalci smo izmenično prinašali eno po eno jabolko ostalima članoma. Fant je jabolka trl, dekle pa je iz strtih jabolk skozi krpo stiskala sok v posodo.

V zadnji igri smo peljali »Kwazo na pašo«. Na sredini poligona so bili v senu skriti deli, iz katerih je bilo potrebno sestaviti kozo. Vsak izmed članov je stekel

»NEKOGA MORAŠ IMETI RAD ...«

V petintridesetletnem delovanju Društva invalidov Ilirska Bistrica je Minattijeva pesem »Nekoga moraš imeti rad« rdeča nit organiziranih srečanj invalidov. Tudi letošnje tradicionalno srečanje invalidov z jubilanti je konec maja potekalo v duhu te pesmi.

V uvodu sem kot predsednica pozdravila invalide, svojce, spremljevalce in vse nastopajoče ter nadaljevala z željo, da bi bilo srečanje namenjeno sprostitvi, prijateljevanju, veselju. Vsako srečanje ima svoj čar, predvsem v tem da nas povezuje in da dobimo občutek, da je življenje lepo in se ga splača ceniti, pa čeprav ni vedno takšno, kot bi si ga želeli. Ob tej priložnosti se spomnimo tudi invalidov, ki se zaradi bolezni in invalidno-

Osemdesetletniki na srečanju

sti ne morejo udeleževati srečanj, in prav je, da pristopimo do njih s toplim stiskom roke in prijazno besedo.

Že 35 let združujemo delovne invalide, društvo pa je bilo ustanovljeno v interesu vsestranske zaščite človekovih pravic invalidov, za njihovo pravno in socialno varstvo, borbo proti vsakršni diskriminaciji invalidov in za čim večjo udeležbo invalidov v družbenem življenju. Danes smo prepoznavni po izvajanju socialnih programov, ki so prilagojeni potrebam invalidov: razne oblike rehabilitacije, ohranjanje zdravja skozi telesne aktivnosti v zdraviliščih in na morju, vzpostavljanje socialnih stikov, nudenje neposredne pomoči, ohranjanje psihofizičnih sposobnosti, spodbujanje ustvarjalnosti, socialno vključevanje v kulturno in družbeno življenje in izobraževanje, osveščanje ter informiranje. Druge pestre društvene dejavnosti, kot so izleti, pohodi, druženja, kulturna in športna srečanja, nas bogatijo in povezujejo s sorodnimi društvi.

Prav srečanje težjih invalidov je pomemben socialni stik, saj se večina teh invalidov zaradi različnih zdravstvenih težav in ovir ostalih srečanj ne udeležuje. Na majskem srečanju je bilo okoli sto udeležencev in kar 33 udeležencev je imelo 80 in več let. Najstarejša udeleženka je praznovala 93 let, najmlajši pa 58 let. Nazdravili in zapeli smo tudi devetdesetletnici, devetim osemdesetletnikom, šestim sedemdesetletnikom in šestdesetletnici.

Za dobro počutje in veselo razpoloženje so poskrbeli naši muzikantje, prostovoljci in prostovoljke, za domače dobre te pa pridne gospodinje. Veselo druženje ob živahni glasbi se je nadaljevalo do poznih večernih ur.

In res je, » ... nekoga moraš imeti rad, z nekom moraš v korak, v isto sled ... « ●

Jožica Žibert

POLETNI IZLET DRUŠTVA UPOKOJENCEV

Člani Društva upokojencev Ilirska Bistrica smo se v soboto, 27. julija 2019, udeležili enodnevnega izleta v Avstrijo in Nemčijo.

Iz Ilirske Bistrice smo se v zgodnjih jutranjih urah odpravili proti Gorenjski in skozi Karavanški predor v Avstrijo, in sicer v Salzburg. V Salzburgu smo si ogledali Mozartovo rojstno hišo in stari del mesta. Nato smo pot nadaljevali preko meje v Nemčijo do parkirišča pod nekdanjo Hitlerjevo rezidenco Orlovo gnezdo. Od tam smo se proti vrhu peljali z lokalnimi, za strme poti prilagojenimi avtobusi in na koncu še z dvigalom. Občudovanja vredna je predvsem rezidenca in njena izgradnja, ki je bila vključno z dostopom na goro zgrajena v

enem letu. Po povratku iz Orlovega gnezda smo se odpeljali v Berchtesgaden na ogled rudnika soli. Obisk rudnika je bil prava dogodivščina – vožnja z ladjico po podzemnem jezeru, spust po toboganu ... Tu smo zaključili ogled in se odpeljali proti domu. Vreme je bilo prijetno, ne pretoplo, napovedan dež pa je počakal do našega prihoda iz rudnika. Izlet je bil zanimiv in prijeten. ●

Za DU Ilirska Bistrica, Jože Rolih

»TU SMO MI DOMA« – 10. REVIIJA UPOKOJENSKIH ZBOROV

Primorci smo med drugim znani tudi po tem, da radi prepevamo – samostojno, v glasbenih sestavih, pevskih skupinah in pevskih zborih. To pa še ni vse. Ni nam dovolj, da sodelujemo na prireditvah, proslavah, gostovanjih in ob drugih priložnostih, ampak želimo nadgraditi naše delovanje na srečanjih, predvsem pa na revijah, ki jih organiziramo ali soorganiziramo na nivoju države in pokrajine.

Med državnimi revijami in prireditvami lahko omenimo *Primorska poje*, *Tabor slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični* in državno revijo upokojenskih pevskih zborov, ki vsaka zase združujejo številne zборе z na tisoče pevk in pevcev.

Že tradicionalno smo tudi letos zadnjo sredo v juniju pripravili *10. jubilejno Revijo upokojenskih pevskih zborov* za južno Primorsko v avli Hotela Delfin v Izoli. *Pokrajinska zveza južnoprimorskih društev upokojencev* v svojem letnem programu določi društvo, ki bo v sodelovanju z vodstvom PZDU pripravilo revijo. Letos sta to nalogo prevzeli *DU Izola*

in *DU Jagodje – Dobrava, Izola*. Predsednika Alojz Pečan in Jožica Radujko sta s sodelavci pripravila program in vse, kar sodi zraven, pozvala društva našega območja k sodelovanju in revija je bila pripravljena.

Po ocenah strokovnjakov in navdušenem odzivu poslušalcev je revija uspela v vseh pogledih. Kako tudi ne, saj so prisotne kot prve navdušile le štiri leta delujoče pevke ŽPZ ZDU MO Koper, ki jih vodi pevovodja Vladislav Korošec, sledile so jim le leto starejše pevke iz *DU Pivka* pod vodstvom Marcela Štefančiča, nato je zapel skoraj desetletje delujo-

či *MePZ Burja DU Postojna* pod taktirko Mirjam Možina Čepirlo. Kot predzadnji je v tako imenovanem tekmovalnem delu zapel častitljivih petintrideset let delujoči *MePZ Avgust Šuligoj*, ki ga vodi Anamarija Surina, zaključil pa ga je Ženski pevski zbor *Sinji galeb DU Izola* z zborovodkinjo dr. Ivo Dobovičnik.

Da je bila kvaliteta petja res na nivoju, je potrdil tudi predsednik komisije za izbor najboljšega zbora, glasbeni pedagog, skladatelj in pevovodja Miran Rustja, ki je razglasil najboljši zbor, in sicer *ŽePZ Sinji galeb DU Izola*.

Uvodoma so nas pozdravili mladi glasovi iz *Otroškega pevskega zbora Ribice OŠ Livade Izola*, predsednik *DU Izola* Alojz Pečan in predsednik *PZDU JP Mirko Miklavčič*, kot zadnji pa še pevci *MPZ Delfin iz Izole*. Po udarni recitaciji Franca Gombača o požigalčevi suknji je pod taktirko Ivana Tavčarja mogočno zazvenela neuradna primorska himna *Vstajenje Primorske*. ●

Franco Gombač,
član kom. za kulturo ZDUS
in *DU Ilirska Bistrica*

3. DAN

Ta dan smo bili ustvarjalni. V VDC Koper; Enota Ilirska Bistrica smo preživeli čudovito dopoldne. Omogočili so nam delavnico iz lesa, papirja in usnja. Prav tako si je vsak izdelal spretnostno-družabno igro Ribica, ki nam bo popestrila poletne dni.

1. DAN
Ogled Veterinarske postaje Vetris in Ekološke kmetije Kozlek

4. DAN
Mimma, ki jo predstavlja mlada podjetnica Tina Renko, se je prijazno odzvala našemu vabilu in ponedeljkovo dopoldne popestrila s šivanjem nagajivih živalic. Preizkusili smo se tudi v večini izdelave krede iz gipsa, mase, vode in tempere.

2. DAN
Društvo ljubiteljev železnic Ilirska Bistrica nam je omogočilo ogled Muzejskega parka Breda, pot pa smo nadaljevali s potniškim vlakom do Pivke. Čas za igro smo izkoristili na Hribu svobode.

5. DAN

V športni dvorani OŠ Antona Žnidaršiča nam je trener **Marko Šircelj** poklonil dve šolski uri popolne zbranosti, koncentracije in poslušnosti. Prav vsi obožujemo košarko! V prvem delu dneva smo si v Knjižnici Makse Samsa ogledali risanko.

7. DAN

Dan smo začeli s pravljico *Tovarišvo*, katere avtorica je Helena Strle. Glavna junaka volk in lisica sta nam zaupala, da je skriti zaklad pravzaprav Sladoleadama Sladki Bar, ki nas je počastila s sladoledom. Vsak je izdelal tudi svojo torto, nato pa je sledil pomenben dogodek, saj je sam gospod Demiri Gajur ocenjeval, katere tri so najljepše. Nagrajene torte so skupinam na zaključnem kvizu prinesle dodatne točke.

1. mesto je pripadlo Gregorju,

2. Svitu, Luki in Danilu in

3. Kani

8. DAN

Po napetem tekmovanju v kvizu znanja smo s sokom nazdravili 10. obletnici izvedbe poletnih počitniških delavnic in se posladkali s slastno torto, ki jo je spekla gospa Ljubica Vovk iz Zarečice. Bila je slastna, hvala!

POLETNE POČITNIŠKE DELAVNICE V IZVEDBI PROGRAMOV CENTRA ZA SOCIALNO DELO PRIMORSKO-NOTRANJSKA, ENOTA ILIRSKA BISTRICA
od 26. junija – 5. julija 2019

6. DAN

S člani *Balinarskega kluba Ilirska Bistrica* smo osvajali tehniko balinanja in med nami odkrili kar nekaj talentov. Balinanje res ni »mačiji kašelj«! Nadaljevali smo z igro v Parku Nade Zagor.

Sponzorji poletnih počitniških delavnic: Veterinarska ambulanta Vetris d.o.o., Ekološka kmetija Kozlek, Železniška postaja Ilirska Bistrica, Muzejski park Breda, Društvo ljubiteljev železnic, Varstveno delovni center Koper, Enota Ilirska Bistrica, Mimma, Tina Renko s.p., Košarkaški klub Plama-pur, vodja mlajših selekcij Marko Šircelj, Osnovna šola Antona Žnidaršiča, Osnovna šola Dragotina Ketteja, Občina Ilirska Bistrica, Balinarski klub Ilirska Bistrica, Ljubica Vovk, s.p., Sladki bar Demiri Ilirska Bistrica, Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica, Unika Toy d.o.o., Hiša zabave mali BU, Picerija Zala s.p. Knežak, Gostilna in picerija Triglav, Ilirska Bistrica, Park Seventeen – Lounge bar & Pizza, Gostilna in picerija Mrak Mikoza, Hiša Primc, Grill Danilo, Irbis d.o.o. Ilirska Bistrica in Grafična delavnica "Bor" Penko Matjaž s.p. Hvala za pomoč in podporo vsem sodelujočim!

»DRUŠTVO VEZI« – TRADICIONALNI PIKNIK S SVOJCI IN PROSTOVOLJCI V FAMLJAH 2019

V petek, 28. junija 2019, smo svojce in prostovoljce, ki se vključujejo v programe »Društva Vezi«, povabili na tradicionalni piknik pri lovski koči Timav v Famljah. Ob pikniku imamo priložnost, da se zaposleni, uporabniki, svojci in prostovoljci družimo in spoznavamo v drugačnem okolju na sproščen način. Poleg tega je namen piknika tudi zahvala prostovoljcem in svojcem za njihovo sodelovanje v programu.

Prostovoljci s svojim prostovoljnim delom pomembno prispevajo k vsebini programov in širjenju socialne mreže uporabnikov. S piknikom se želimo prostovoljcem zahvaliti za njihovo dobro voljo in lepe besede, ki jih namenijo uporabnikom.

Ob tej priložnosti se zahvalimo tudi svojcem, ki aktivno sodelujejo v procesu psihosocialne rehabilitacije uporabnika, nemalokrat pa nudijo pomoč in družbo tudi ostalim uporabnikom.

Na naših enotah smo skupaj z uporabniki že dan prej pripravili del pogostitve, za ostalo pogostitev pa so poskrbeli v Baru Kočanja. Prostovoljcem in svojcem smo podarili zahvalo in manjše darilce v spomin na druženje. Bil je vroč

poletni dan, a piknik je minil v prijetnem in sproščenem vzdušju.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo Občini Divača, ki nam vedno priskoči na pomoč, in nam je tudi tokrat odstopila mize in klopi za naše goste. Zahvaljujemo se tudi Lovski družini Timav Vreme, ki nam je prijazno odstopila svoje prostore za pripravo piknika, in Baru Kočanja, kjer so poskrbeli za okusno hrano. Hvala tudi uporabnikom, ki so sodelovali pri pripravah in sami izvedbi dogodka.

Vsem našim prostovoljcem se še enkrat iskreno zahvaljujemo za sodelovanje in prostovoljno delo, ki ga požrtvovalno in nesebično opravljajo v Društvu Vezi. ●

Mateja Rutar,
strokovna delavka

TREBUŠNI POLOŽAJ

Dojenčku čim prej po rojstvu ponudite tudi izkušnjo trebušnega položaja. Najbolje, da ga do te točke pripeljete iz hrbtnega položaja in mu hkrati pokažete, kako se bo lahko kasneje obrnil sam. Čas na trebuščku postopoma podaljšujeta, glede na moč in starost dojenčka. Ko je dojenček na trebuščku, mu rokici postavite tako, da so komolci pod njegovo ramo. Če mu je težko, lahko dojenčku pomagamo tudi tako, da s svojimi rokami podpremo in zadržimo komolce v položaju pod ramo. Če rokice vleče na-

zaj, ga lahko v trebušni položaj postavimo preko blazine za dojenje ali zvite brisače/odeje, tako da so rokice preko podpore in je hkrati podprt v predelu prsnega koša (slika).

Tudi če se dojenček izteguje (v predelu vrata in ramenskega obroča), je trebušni položaj zelo pomemben, saj sodi med najspodbudnejše za gibalni razvoj in je potreben za osvajanje nadaljnjih gibal-

nih mejnikov v razvoju. V tem primeru so potrebne manjše prilagoditve, zato se za nasvet raje obrnite na strokovnjaka z gibalnega področja za razvoj dojenčka. ●

Svetuje Tjaša Pecman Poles (Terapevtski dotik Tjaša), dipl. delovna terapevтка razvojno nevrološke obravnave.

POLETNO RAZPOLOŽENI V DOMU STAREJŠIH OBČANOV

Pred začetkom poletja smo v domu za stanovalce izpeljali pester program aktivnosti, v katerem ni manjkalo glasbenih in rekreacijskih dogodkov, obiskali pa smo tudi prav posebno kmetijo. V sredini meseca so iz dela hiše ponovno zagrmeli stroji in napovedali petmesečno prenavljanje drugega dela bivalnih enot.

Na pobudo zavoda Vascom (Zavod za informiranje in video-produkcijo Pivka) smo v začetku junija gostili razstavo Čas, ki ga več ni. Spomnila nas je na stare obrti in mojstre, kakršnih je le še za vzorec. Ista ekipa je nekaj dni pozneje predstavila dokumentarni film *Izviri in vode*.

Posebej veseli smo bili obiska *Kulturnega društva Bazovica z Reke*. Njihov nekdanji član in predsednik društva Jožef prebiva v domu, zato so se njegovi nekdanji sopevcji še posebej potrudili. Odpeli so nekaj slovenskih, hrvaških in italijanskih pesmi in Jožetu ob koncu podarili fotografijo, ki ga bo spominjala na lepe čase, ko so skupaj nastopali.

Vsaj enkrat letno se s stanovalci odpravimo na izlet. Lep junijski četrtek nas ni popeljal prav daleč, a vtisi so bili vseeno navdušujoči. Domačija Belajevi v Kačičah je primer avtentično obnovljenega bivalnega in gospodarskega poslopja iz sredine 19. stoletja. V njej je mlada gospodarica Andrejka Cerkenik združila

ljubezen do zdravlilnih zelišč in kulturne dediščine, ki jo, osveženo z novimi znanji in pristopi, širi med vse, ki se pustijo popeljati v dišeči svet. Sprehodili smo se ob nasadu zelišč, kjer je najbolj zastopan kraški šetraj. V prijetni senci pred hišo smo poslušali zanimive zgodbe o hišni preteklosti in se čudili vsestranski uporabnosti rastlin, ki smo jih do tistega trenutka krivično ozmerjali s plevelom. Eno največjih presenečenj je bilo, ko smo izvedeli, da je na Domačiji Belajevih rojena naša stanovalka Milka. Tudi zanjo bo dan gotovo ostal v lepem spominu. Nazaj grede smo se vračali po slemenski cesti čez Brkine in tudi ta pot je marsikoga čustveno popeljala nekam v mladost.

V okviru projekta *Kmetija Slavec Knežak* smo dvakrat obiskali mladega gospodarja Gregorja. Ogledali smo si, kaj vse je novega nastalo od našega zadnjega obiska pred nekaj meseci. Kokošji hotel, čebelnjak dobrega počutja in svojstven sistem postrežbe osvežilne vode za krave, osle in koze so nas čisto navdušili. Kaj takega! Mlad kmet ima še ve-

liko zamisli, mi pa vedno radi pridemo k njemu. Predvsem moški zastopniki stanovalcev so bili veseli, da še obstaja mladina, ki si želi delati na kmetiji.

Nadvse razburljiva je bila druga sobota v juniju, ko je v domu zagorelo. Na srečo ne zares! Skupaj s PGD *Ilirska Bistrica* in okoliškimi gasilskimi društvi smo izpeljali gasilsko vajo in evakuirali enoto stanovalcev. Čeprav vedno upamo, da nam nikoli ne bo potrebno gasiti, so take vaje za zaposlene zelo dobrodošle. Mi smo jo ocenili kot uspešno, požar je bil pogasjen in vsi stanovalci so jo odnesli brez poškodb. Hvala vsem gasilcem in zaposlenim za sodelovanje, stanovalcem pa za potrpežljivost! ●

Vesna Bizjak

ZASTOPNIK PACIENTOVIH PRAVIC – BREZPLAČNA POMOČ UPORABNIKOM ZDRAVSTVENIH STORITEV PRI UVELJAVLJANJU ZDRAVSTVENIH PRAVIC

Zastopnika pacientovih pravic je avgusta 2008 vzpostavil »Zakon o pacientovih pravicah - ZPacP«. Delo zastopnika je za stranke, ki se obrnejo nanj, brezplačno. V Sloveniji deluje 13 zastopnic in zastopnikov pacientovih pravic. Za območje občin Obale in Krasi je zastopnica pravica Jožica Trošt Krušec. Delo zastopnika v zvezi z obravnavanim pacientom je zaupno.

Pristojnosti zastopnika pacientovih pravic:

- svetuje in pomaga pacientu ali ga zastopa pri uveljavljanju pravic po ZPacP;
- pacientu na primeren način svetuje o vsebini pravic, načinih in možnostih njihovega uveljavljanja v času pred ali med zdravljenjem in kadar so te kršene;
- daje konkretne usmeritve za uveljavljanje pravic in predlaga možne rešitve;
- pacientu nudi pomoč pri vlaganju pravnih sredstev po ZPacP;
- za pacienta opravlja potrebne poizvedbe v zvezi z domnevnimi kršitvami pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti;
- pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti neformalno posreduje z namenom hitrega odpravljanja kršitev;
- kadar ne gre za kršitev pravic po ZPacP zakonu, pacienta napoti na pristoj-

no pravno ali fizično osebo ali pristojen državni organ;

- v okviru pacientovega pooblastila vlaga pravna sredstva in daje predloge, pojasnila in druge izjave v imenu in v korist pacienta za hitro in uspešno razrešitev spora;
- daje pacientu osnovne informacije, nudi strokovno pomoč in daje konkretne usmeritve tudi pri uveljavljanju pravic s področja zdravstvenega varstva, zdravstvenega zavarovanja in izvajanja zdravstvene dejavnosti;
- izvajalec zdravstvene dejavnosti mora zastopniku omogočiti dostop do vseh podatkov, ki so potrebni za njegovo delo v zvezi z zadevo, ki jo obravnava;
- zastopnik se lahko seznani z zdravstveno dokumentacijo pacienta na podlagi njegove pisne privolitve (pooblastila).

Zastopanje pacienta pri izvajalcih zdravstvenih storitev zastopnik opravlja na podlagi pisnega pooblastila pacienta.

KONTAKTNI PODATKI ZASTOPNICE

Jožica Trošt Krušec, zastopnica pacientovih pravic

Naslov: Vojkovo nabrežje 4 A, 6000 Koper

Telefon: 041 667 501

Elektronski naslov: jozica.trost-krussec@nijz.si

Uradne ure za pogovore po telefonu so v ponedeljek, torek in četrtek od 18.00 do 20.00 na tel. št. 041 667 501.

Uradne ure za obisk v pisarni za predhodno naročene stranke so v sredo od 15.30 do 21.30 in v petek od 14.30 do 21.30.

Naročanje na obisk v pisarni zastopnice poteka na tel. št. za naročanje 05 66 30 841 od ponedeljka do petka od 9.00 do 14.00. ●

ZASTOPNICA PACIENTOVIH PRAVIC JOŽICA TROŠT KRUŠEC SVETUJE IZ ZPacP

1. DEL

Rok za predložitev napotne listine izbranemu izvajalcu zdravstvene dejavnosti

Rok za predložitev napotne listine je odvisen od stopnje nujnosti, ki je navedena na napotnici.

Stopnje nujnosti so:

- nujno,
- zelo hitro,

- hitro,
- redno.

Pacient mora predložiti napotno listino v naslednjih rokih:

- s stopnjo nujnosti nujno: najpozneje naslednji dan po izdaji,
- s stopnjo nujnosti zelo hitro: v 5 dneh po izdaji,
- s stopnjo nujnosti hitro ali redno: v 14 dneh po izdaji.

O posledicah nepravočasne predložitve napotne listine se pacienta obvesti ob izdaji le-te, saj se ga z napotno listino, predloženo po izteku rokov, ne uvrsti na čakalni seznam oziroma se mu ne opravi

zdravstvene storitve, o čemer ga pooblaščen oseba za čakalni seznam obvesti v treh dneh od prejema napotne listine.

Stopnja nujnosti:

- se določi v skladu z največjo zdravstveno koristjo pacienta, pri čemer se upošteva razumen čas za izvedbo zdravstvene oskrbe;
- določi jo zdravnik, ki pacienta napoti;
- označi se na napotni listini.

Izvajalec, pri katerem smo se naročili na zdravstveno storitev, lahko opravi triažo napotne listine (preveri stopnjo nujnosti na podlagi podatkov, zapisanih na napotni listini) v 3 dneh po njenem prejemu. Če se stopnji nujnosti na napotnici in tisti, ugotovljeni ob triaži, razlikujeta, velja stopnja nujnosti, ki se ugotovi ob triaži, o čemer pooblaščen oseba za čakalni seznam obvesti izdajatelja napotne listine in pacienta.

Če se ob triaži ugotovi, da ni medicinske indikacije, se napotna listina v 3 dneh vrne njenemu izdajatelju (zdravniku) in se o tem obvesti pacienta.

Pri kontrolnem pregledu se ob uvrščanju na čakalni seznam upošteva le medicinska indikacija, stopnja nujnosti se ne določa.

Pacienta se uvrsti na čakalni seznam v 5 dneh po predložitvi napotne listine oziroma v 2 dnevih po opravljeni triaži.

O uvrstitvi in posledicah zaradi neopravičene odsotnosti od termina se pacienta obvesti v 3 dneh od uvrstitve na čakalni seznam. To pomeni, da mora pacient dobiti termin v 8 dneh po tem, ko je izvajalec prejel napotnico.

Če menite, da niste bili v zgoraj navedenih rokih uvrščeni na čakalni seznam in niste prejeli termina pregleda v 8 dneh od oddaje napotnice, gre za kršitev vaših pravic – posvetujte se z zastopnikom.

ČAKALNE DOBE

Čakalna doba je v dneh izraženo obdobje od uvrstitve na čakalni seznam do dejanske izvedbe zdravstvene storitve.

Čakalne dobe so pri različnih izvajalcih različne, prav tako je tudi pri posameznih zdravnikih specialistih iste stroke in pri istem izvajalcu zdravstvene dejavnosti. To je razlog, da imamo v pred-

pisu določeno tudi najdaljšo dopustno čakalno dobo za posamezne stopnje nujnosti.

Najdaljša dopustna čakalna doba je doba, v kateri mora biti opravljena neka zdravstvena storitev, da se z vidika objektivne medicinske presoje zdravstvenih potreb pacienta ne poslabša njegovo zdravstveno stanje ali kakovost življenja. Najdaljša dopustna čakalna doba v Republiki Sloveniji je spoštovana, če je čakalna doba za neko zdravstveno storitev pri najmanj enem izvajalcu zdravstvene dejavnosti v mreži izvajalcev javne zdravstvene službe v okviru najdaljših dopustnih čakalnih dob.

Najdaljše dopustne čakalne dobe za posamezno vrsto storitve glede na stopnjo nujnosti so:

- za stopnjo nujnosti **NUJNO**, ki se določi, kadar gre za nujno medicinsko pomoč, nujno zobozdravstveno pomoč ali nujno zdravljenje in neodložljive zdravstvene ali zobozdravstvene storitve, ki jih je treba izvesti takoj, 24 ur od predložitve napotne listine;
- za stopnjo nujnosti **ZELO HITRO**, ki se določi, kadar je zdravstveno stanje pacienta tako resno, da zahteva obravnavo prej kot v 14 dneh, 14 dni od predložitve napotne listine;
- za stopnjo nujnosti **HITRO**, ki se določi, kadar je zdravstveno stanje pacienta tako resno, da zahteva obravnavo prej kot v treh mesecih, 3 mesece od predložitve napotne listine;
- za stopnjo nujnosti **REDNO**, ki se določi, kadar je zdravstveno stanje pacienta tako resno, da zahteva obravnavo prej kot v šestih mesecih, 6 mesecev od predložitve napotne listine.

Ob sumu na maligno bolezen se določi stopnja nujnosti zelo hitro ali nujno.

Najdaljše dopustne čakalne dobe ne veljajo za kontrolne preglede.

Najdaljše dopustne čakalne dobe veljajo za najmanj enega izvajalca zdravstvene dejavnosti v Sloveniji, kjer lahko opravimo naročeno storitev. Če si izbiramo izvajalca in pri njem tudi zdravnika, potem bodo lahko čakalne dobe znatno

daljše od najdaljših dopustnih čakalnih dob.

KAKO PREVERIMO, KJE V SLOVENIJI BOMO NAJPREJ PRIŠLI NA VRSTO ZA ZDRAVSTVENO STORITEV, KI JO ŽELIMO OPRAVITI?

Najkrajše čakalne dobe lahko za vso državo na enem mestu preverimo na portalu *e-zdravje* (naslov: <https://zvem.ezdrav.si/e-zdravje>) pod naslovom Čakalne dobe in prosti termini.

Preverjanje je enostavno. Pod tem naslovom se nam odpre naslednje besedilo:

Čakalne dobe za zdravstveno storitev/
Čakalne dobe za zdravstveno ustanovo

Lahko izbiramo:

- po vrsti zdravstvene storitve ali
- po zdravstveni ustanovi.

Izberite zdravstveno storitev.

V okencu *Zdravstvena storitev* izberemo poimenovanje zdravstvene storitve (navedene so po abecedi).

Izberite stopnjo nujnosti.

V okencu *Stopnja nujnosti* izberemo stopnjo nujnosti iz naše napotnice (redno, hitro, zelo hitro).

Izberite regijo.

V okencu *Izberite regijo* izberemo željeno regijo ali preverjamo po vseh regijah hkrati.

V okencu *Izberite regijo* izberemo željeno regijo ali preverjamo po vseh regijah hkrati.

Prikaži čakalne dobe in termine - Kliknemo na okence *Prikaži čakalne dobe in termine*.

Če so pri vseh izvajalcih presežene najdaljše dopustne čakalne dobe, imate možnost opraviti brezplačen pregled v tujini – posvetujte se o tej možnosti z zastopnikom.

NAČINI NAROČANJA PACIENTOV NA SPECIALISTIČNI PREGLED

Izvajalec zdravstvene dejavnosti zagotovi naslednje oblike naročanja:

1. Elektronsko naročanje

Poteka preko:

- sistema *eNaročanje*,
 - elektronske pošte ali
 - spletne strani izvajalca zdravstvene dejavnosti, in sicer neprekinjeno ter s takojšnjo informacijo o prejemu sporočila (varstvo osebnih podatkov).

Kadar se pacient naroča na podlagi elektronske napotne listine, zadošča, da izvajalcu sporoči:

- številko napotne listine in
- številko zavarovane osebe pri nosilcu obveznega zdravstvenega zavarovanja oziroma če ta ni znana, EMŠO.

Preko sistema *eNaročanje* se naročimo na portalu *e-zdravje* (naslov: <https://zvem.ezdrav.si/e-zdravje>) pod naslovom *Pregled eNapotnice* in *eNaročanje*.

Pod tem naslovom se lahko elektronsko naročamo in/ali pregledujemo stanje svoje e-napotnice.

Elektronsko naročanje je enostavno. Pod tem naslovom se nam odpre na-

slednje besedilo *Naročanje na zdravstveno storitev in pregled e-Napotnice*.

Če se želite naročiti oz. si želite ogledati podrobnosti o e-napotnici, vnesite ZZS številko pacienta in številko e-napotnice.

ZZS:

Tu vpišemo številko svoje zdravstvene kartice.

Številka e-Napotnice:

Tu vpišemo številko e-napotnice (podatke o številki e-napotnice nam iz računalnika izpiše medicinska sestra pri zdravniku, ki nam je izdal napotnico).

Prijava – Kliknemo na besedo *Prijava*.

Nato vnesemo svoje osebne podatke in podatke o izbranem izvajalcu, kamor želimo oddati svojo e-napotnico. Na koncu ne smemo pozabiti klikniti na *Potrditev vnosa*.

2. Telefonsko naročanje

Zagotovi se v okviru ordinacijskega časa, najmanj 2 uri na dan, v preo-

stalem ordinacijskem času in izven ordinacijskega časa pa z obveščanjem o terminu za naročanje in o drugih oblikah naročanja preko avtomatskega telefonskega odzivnika. V primeru nedosegljivosti v navedenem obdobju izvajalec pacientu zagotovi povratni klic še isti dan ali najpozneje naslednji delovni dan.

3. Po pošti

Kadar se pacient na zdravstveno storitev naroča po pošti, pooblaščen oseba za čakalni seznam prejeti dokument označi z zaporedno številko in datumom ter časom prejema.

4. Osebno naročanje

Poteka neposredno pri izvajalcu med ordinacijskim časom, pri čemer izvajalec zagotovi, da se čakalni čas že naročenih pacientov ne podaljšuje zaradi osebnega naročanja drugih pacientov. ●

Jožica Trošt Krušec,
zastopnica pacientovih pravic

ZDRAVSTVENI DOM ILIRSKA BISTRICA

ZOBOZDRAVSTVENA AMBULANTA ILIRSKA BISTRICA

Obveščamo vas, da je s 6. avgustom 2019 v šolski ambulanti Anjo Povalec, dr. dent. med., začela nadomeščati Maruša Miklavc, dr. dent. med. Urnik in telefonska številka ostajata nespremenjeni. Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na Informacijski točki v ZD Ilirska Bistrica.

Tel. št.: 05 7112 154

ORDINACIJSKI ČAS

	Dopoldan		Popoldan	
			12.15	19.15
PONEDELJEK				
TOREK	7.30	14.30		
SREDA	7.30	14.30		
ČETRTEK	7.30	14.30		
PETEK	7.30	14.30		

ŠOLSKI DISPANZER

Obveščamo vas, da je šolski dispanzer do nadaljnjega zaprt. Za nujne primere se obrnite na urgenco. Sistematiko bo še vedno opravljala Ilica Smajla, dr. med., spec. pediatrije. Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na Informacijski točki ZD Ilirska Bistrica. ●

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS

Klopni meningoencefalitis je resna virusna bolezen osrednjega živčevja, ki se prenaša z vbodom okuženega klopa. Prvi znaki bolezni se lahko pojavijo 7–14 dni po okužbi, bolezen pa običajno poteka dvofazno. Prvo obdobje bolezni se kaže kot kratka neznačilna vročinska bolezen z mišičnimi bolečinami, utrujenostjo in glavobolom. Sledi obdobje brez simptomov, ki traja okrog 8 dni, drugo obdobje bolezni pa se izraža z znaki prizadetosti osrednjega živčevja, kar lahko pušča dolgotrajne posledice (glavobol, utrujenost, motnje zbranosti, motnje spomina), včasih tudi trajne ohromitve (5 %) ali celo smrt (1 %) (1).

Obolevnost za klopni meningoencefalitisom je v Sloveniji med najvišjimi v Evropi, letno zboli v povprečju okrog 170 oseb, delež cepljenih oseb pa je zelo nizek. Tveganju okužbe so izpostavljeni ljudje vseh starostnih skupin, najpogosteje pa obolevajo osebe, stare med 55 in 64 let. Pri starejših bolezen v povprečju tudi težje poteka in pogosteje pušča trajne posledice, zato je smiselno, da se pred njo zaščitimo že prej. Klopni meningoencefalitis najučinkoviteje preprečujemo s cepljenjem. (1)

Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB) in Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2018 določata, da je cepljenje proti klopni meningoencefalitisu obvezno za dijake in študente, ki so pri praktičnem pouku izpostavljeni okužbi z virusom klopne meningoencefalitisa. (2) Za zaposlene, ki so zaradi narave svojega dela izpostavljeni okužbi z virusom klopne meningoencefalitisa, se cepljenje opravi v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja delovnih mest.

Glede na *Navodila za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili* (2) je cepljenje proti klopni meningoencefalitisu priporočljivo za vse osebe, starejše od 1 leta, ki bivajo na endemskem območju ali predvidevajo aktivnosti na endemskem območju (2).

Cepljenje se opravi z mrtvim cepivom proti klopni meningoencefalitisu, ki je primerno glede na starost (*FSME-IMMUN*: odmerek 0,25 ml za < 16 let, 0,5 ml za ≥ 16 let; *Encepur*: odmerek 0,25 ml za < 12 let, 0,5 ml za ≥ 12 let). Osnovno cepljenje se praviloma opravi s tremi odmerki cepiva intramuskularno v deltoidno mišico oziroma v anterolateralni predel stegna. Cepimo lahko sočasno z drugimi cepivi (živimi ali mrtvimi), vendar ne na isto mesto. Osnov-

no cepljenje s tremi odmerki po možnosti začnemo in dokončamo s cepivom istega proizvajalca. Cepivi sta zamenljivi pri pozitivnih cepljenjih (2).

SHEMA CEPLJENJA:

- prvi odmerek,
- drugi odmerek 1-3 mesece po prvem odmerku,
- tretji odmerek 9-12 mesecev (*Encepur*) oz. 5-12 mesecev (*FSME-IMMUN*) po drugem odmerku (običajna shema).

Prvo revakvacijo se opravi z enim odmerkom cepiva tri leta po tretjem odmerku, naslednje revakvacije pa na pet let. Po 60. (*FSME-IMMUN*) oziroma po 50. letu starosti (*Encepur*) se priporoča revakvacije na tri leta. Cepljenje s prvima dvema odmerkoma naj se po možnosti opravi v zimskih mesecih, da dosežemo zaščito pred začetkom sezone aktivnosti klopov.

Kadar je nujna čim prejšnja zaščita, lahko v skladu z navodili proizvajalca uporabimo hitro shemo ali pospešeno običajno shemo pri cepivu *Encepur* oziroma hitro shemo pri cepivu *FSME-IMMUN*. Če oseba ni prejela odmerkov po shemi, ki je priporočena za dosego optimalnega rezultata, pač pa z daljšimi presledki ali je za dlje časa prekinila shemo cepljenja, se cepljenje nadaljuje z manjkajočimi odmerki do dokončanja priporočene sheme. Cepljenja ne začnemo znova. Daljši presledki med odmerki praviloma ne zmanjšajo koncentracije protiteles po dokončanem cepljenju, vendar pa morda zaščita ni zadostna, dokler oseba ne dobi vseh potrebnih odmerkov (2).

V primeru, da oseba nekaj dni pred začetkom cepljenja ali v času med prvim in drugim odmerkom opazi priseganega klopa, lahko pričnemo s cepljenjem oz. nadaljujemo s cepljenjem po shemi (običajni ali hitri), vendar vseeno obstaja možnost pojava bolezni.

Osebe, ki so prebolele klopni meningoencefalitis (laboratorijsko dokazan), so zaščitene proti bolezni in ne potrebujejo cepljenja.

KONTRAINDIKACIJE ZA CEPLJENJE:

- akutna vročinska bolezen,
- dokumentirana huda alergična reakcija po predhodnem odmerku cepiva na sestavino cepiva ali na jajčne beljakovine.

Dosedanje raziskave ne kažejo povezave med cepljenjem proti KME in nastankom

avtoimunih bolezni niti vpliva cepljenja na njihov potek.

Varnost cepiva za uporabo med nosečnostjo in dojenjem ni bila ustrezno ocenjena v kontroliranih kliničnih študijah, zato cepimo nosečnice le po individualni presoji potencialnega tveganja in koristi (2). Pri imunsko oslabljenih osebah cepljenje ni kontraindicirano, lahko pa je pri njih odziv na cepljenje slabši.

Z letom 2019 je bilo v Sloveniji v program cepljenja uvedeno cepljenje odraslih proti klopni meningoencefalitisu, in sicer za osebe, stare 49 let (v letu 2019 to velja za osebe, rojene leta 1970). Cepljenje za to skupino se opravi s tremi odmerki cepiva, ki se plačajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ). Iz OZZ se praviloma financira osnovno cepljenje s tremi odmerki. Tisti, ki so že prej samoplačniško začeli s cepljenjem, so lahko v breme OZZ cepljeni z naslednjimi tremi odmerki (1).

Brezplačno cepljenje je bilo uvedeno tudi za otroke, stare tri leta (v letu 2019 to velja za otroke, rojene leta 2016). Cepljenje za to skupino se opravi s tremi odmerki cepiva, ki se plačajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ). Iz OZZ se praviloma financira osnovno cepljenje s tremi odmerki. Tisti, ki so že prej samoplačniško začeli s cepljenjem, so lahko v breme OZZ cepljeni z naslednjimi tremi odmerki (3).

V Ilirski Bistrici lahko cepljenje opravite pri svojem osebnem zdravniku. Osebam, rojenim leta 1970, in staršem otrok, rojenih leta 2016, svetujemo, da se čim prej zgledajo pri svojem osebnem zdravniku in se dogovorijo za cepljenje, če seveda še niso bili cepljeni. V kolikor so bazično že cepljeni, naj ob prejemu pozitivne doze opozorijo, da spadajo v skupino, ki ji pripada brezplačno cepljenje. ●

VIRI

1. https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/kme_letak_odrasli_2019_koncni.pdf; dosegljivo na spletu 27. 8. 2019
2. https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/kmepriporocila_za_cepljenje_proti_kme_2019_maj.pdf; dosegljivo na spletu 27. 8. 2019
3. https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/kme_letak_otroci_2019_koncni.pdf; dosegljivo na spletu 27. 8. 2019

VGC DOM NA VIDMU – MOŽNOST IN PRILOŽNOST

DEJAVNOSTI V MESECU SEPTEMBRU 2019

V zraku je čutiti jesen. Umirja se poletni cestni vrvež, ponovno je živahno v šolah in vrtcih. Po večini je dozorelo, kar smo sadili oziroma sejali. Narava nas je bogato nagradila z obiljem na poljih, vrtovih in v sadovnjakih, za kar moramo biti iskreno hvaležni, saj niso imeli povsod po Sloveniji te sreče. September v Večgeneracijskem centru Dom na Vidmu ponuja številne dejavnosti za različne generacije. Trudimo se, da bi med ponujenimi vsebinami vsak našel kaj zase.

Vsak ponedeljek 8.00–9.00 v VGC Dom na Vidmu	BANKA NEFORMALNE POMOČI , predstavitev in pomoč pri uporabi storitev banke, izvajalec Danijel Beletič
10.00–11.00 v Domu starejših občanov	NA KRILIH BESED , branje za bogatenje človeka, izvajalec Jerica Strle
17.00–18.00 in 18.00–19.00 v VGC Dom na Vidmu	SREČEVANJE ZDRAVLJENIH ALKOOLIKOV , poteka v dveh skupinah, prijave na tel. št. 040 015 683, Jasmin Tomažič.
19.00–22.00 v VGC Dom na Vidmu	ACCESS BARS IZMENJAVE , facilitatorji in praktiki, kontakt 05 71 45 022 v dopoldanskem času
Vsak torek 9.00–11.11 na Kresnički, Prešernova 25 a	KUHANJE KOT ZABAVA , sodelovanje z VDC-jem, kontaktna oseba Jerica Strle, tel. št. 041 484 937
9.00–10.30 v VGC Domu na Vidmu	NADGRADIMO SVOJE ZNANJE , tečaj slovenščine za tujce, izvajalka Romana Morano, kontakt 05 71 45 022 v dopoldanskem času
14.00–17.00 v VGC Dom na Vidmu	SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNOSTJO , svetovanje, informiranje in motiviranje, prijave na tel. št. 040 683 015, Jasmin Tomažič
Vsako sredo 9.00–11.00 v VGC Dom na Vidmu	SLOVENŠČINA ZA TUJCE , izvajalka Jerica Strle
16.00–17.30 na OŠ Antona Žnidaršiča	RAČUNALNIŠKI TEČAJI , izvajalec Marjan Uljančič, prijave na 05 71 45 022 v dopoldanskem času
Vsako prvo sredo v mesecu od 18.00 dalje	MEDITACIJE IN ENERGIJSKE TERAPIJE , dodatne informacije na tel. št. 031 781 461, Martina Zorza, zaželen prostovoljni prispevek.
Četrtek 10.00–12.00 v VGC Dom na Vidmu	RAČUNALNIŠKI TEČAJ ZA ZAČETNIKE (ena na ena), predhodni dogovor z Jerico Strle na tel. št. 041 484 937

Vsak četrtek v mesecu

od 13.00 dalje
v VGC Domu na Vidmu

DRUŠTVO INCA, informacije o vsebini in delovanju društva na tel. št. 05 62 73 824, Diana Pelosa ali drustvo.inca-oso@siol.net

Vsak petek

9.00–12.00
v VGC Dom na Vidmu

SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNOSTJO, svetovanje, informiranje in motiviranje, prijave na tel. št. 040 683 015, ge. Jasmin Tomažič.

10.00–11.00
V Domu starejših občanov

KDOR POJE, SLABO NE MISLI – sodelovanje z zborom v DSO (Vabljeni ljubitelji ljudskega načina petja.), kontakt Jerica Strle, tel. št. 041 484 937

od 15.30 dalje
po predhodnem dogovoru z izvajalcem
v VGC Dom na Vidmu

ENERGETSKO SVETOVANJE ZA OBČANE, energetski svetovalec Lucjan Batista, prijave na tel. št. 05 71 12 300, 05 71 41 361.

Vsak tretji petek

8.00–9.00
v VGC Dom na Vidmu

SVETOVALNO SREDIŠČE ZA INFORMIRANJE ODRASLIH, Ljudska univerza Ilirska Bistrica.

Vsi programi VGC-ja so brezplačni, zato bi jih bilo škoda zamuditi. Cilji VGC-ja so: informiranost, socialna vključenost, znanje in aktivacija. Prisrčno vabljeni, da damo življenju več radovednosti.

PREDSTAVITEV UDARNIH DOGODKOV V SEPTEMBRU

1. NA KRILIH BESED – Vsak ponedeljek 9.00 –11.00 v DSO

Branje bogati človeka in mu širi obzorja. V vsakem prebranem delu bralec lahko najde nekaj, kar ga razvedri, opogumi, mu vlije optimizem; da vedeti, da je vredno živeti, čeprav je včasih težko; obudi v njem prijetne ali manj prijetne spomine ... Branje ima lahko zdravilno moč, saj med drugim razvija čuječnost, ta pa je ključnega pomena za osredotočenje na sedanji trenutek, edini zares pomemben, zato se mu bomo v DSO posvečali ob ponedeljkih. Pridružite se nam lahko vsi, ki bi z nami radi glasno brali, se o prebranem pogovarjali in delili svoje življenjske izkušnje oziroma poglede na življenje.

Izvajalka: **Jerica Strle**

2. KDOR POJE, SLABO NE MISLI

Vsak petek 10.00–11.00 v DSO

Pridite in zapojte z nami vsi, ki vam petje požene kri po žilah in omogoči, da s krili, polnimi svežega vetra, lahkotneje poletite novim izzivom naproti.

Izvajalka: **Jerica Strle**

3. ENA NA ENA (RAČUNALNIŠKI TEČAJ)

Vsak četrtek 9.00–12.00 v VGC Dom na Vidmu

Tečaj računalništva, ki je namenjen nekoliko manj mladim, ki imajo radi nove izzive. Še vedno velja, da kdor več zna, več velja, zato je dobro izkoristiti to brezplačno ponudbo, kjer se mentor ukvarja le z enim tečajnikom in je proces učenja aktivnejši in hitrejši.

Izvajalka: **Jerica Strle**

4. DELAVNICA ZA SAMOPOMOČ: TUDI VI SE LAHKO PRERODITE

Torek, 10. 9. 2019, ob 19.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

V septembru se bomo povezovali s čakro zemeljske energije in tako sprejemali podporo energije matere zemlje. Čakri se nahajata pod našimi stopali, njuna pretočnost pa je pomembna za sprejemanja zdravja, denarja, volje do življenja ...

Kaj jo slabi? Vse, kar ovira povezanost z našimi temelji (osebnimi in družinskimi) in temne energije iz okolice, ki jih največkrat ne prepoznamo.

Naučili se bomo osvobajati blokade in krepiti povezanost z meditacijo, afirmacijami in fizičnimi vajami.

Hvaležni za prostovoljne prispevke.

Izvajalka in prijave: **Jožica Ramšak**

5. HARMONIJA DUŠE IN TELES DA USTVARJA VITKO IN VITALNO TELO TER GIBČNO HRBTENICO:

Četrtek, 12. 9. 2019, ob 19.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Imate težave, z odvečnimi kilogrami, bolečine v hrbtenici? Težko premagujete napore? Vas bolijo sklepi? Želite spremembo?

V kolikor so vam odvečni kilogrami ali težave s hrbtenico breme, se nam pridružite na predstavitveni delavnici, da se boste lažje odločili, ali je to pravi način za vas.

Telo in hrbtenica vam bosta hvaležna!

Zaželen prostovoljni prispevek.

Izvajalka in prijave: **Jožica Ramšak** tel. 041 289 632

6. ZA DOBRO POČUTJE IN IZGLED POMAGAJMO CELICAM V NAŠEM TELESU

Torek, 24. 9. 2019, ob 19.00 v Mali dvorani Dom na Vidmu

Vsi si želimo zdravja in dobrega počutja, da bi lahko v vsakdanjem življenju delovali polni energije in zadovoljni s seboj in okolico. V sodelovanju s Prerojen.si in družbo Neolife pripravljamo mesečna predavanja, v katerih se bomo posvetili ledvicam, ki so odgovorne za čiščenje telesa in krvi. Povezane so s sečnim mehurjem in ostalimi organi. Njihovo nepravilno delovanje se **odraža z bolečinami v hrbtu, mrzlimi stopali, bolečinami v nogah ...**

V goste smo povabili **Darka Novaka**, ki nam bo predstavil tudi poslovno priložnost za vse, ki želijo delati dobro zase in za druge ter imajo v življenju vizijo oz. sanje.

Pridružite se nam od 18.30 dalje, da lahko preizkusite delovanje izdelkov Neolife in se vpisete za žrebanje.

Izvajalka in prijave: **Jožica Ramšak**, tel. 041 289 632

7. CELODNEVNE IZKUSTVENE DELAVNICE

Sobota, 28. 9. 2019, in glede na zanimanje nedelja, 29. 9. 2019, od 9.00 do 17.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Septembrska energija je energija Neptuna.

Neptun je energija manifestacije, tok navdiha in pretvarjanja božanskih energij v razumljive oblike za širše okolje, kamor spada tudi umetnost. Je planet univerzalnosti in transcendence, ko posameznik postane eno s celotnim univerzumom. Problem pri Nep-

tunovih vrednotah je, da moramo svoje življenje živeti na višjih ravneh zavedanja in jasnosti, da jih lahko izkoristimo, sicer se z njimi ne moremo povezati.

Ob prijavi sporočite vaše rojstne podatke in uro rojstva, da preverimo, v kateri hiši in v katerem znamenju je vaš Mars. Podatki niso obvezni za sodelovanje na delavnici, lahko pa so vam v pomoč pri razreševanju negativnih kvalitete in introvertirane energije.

Prijave in dodatne informacije so na voljo na 041 289 632, **Jožica Ramšak**.

8. DOPOLNILNA DEJAVNOST NA KMETIJI – PRILOŽNOST ZA DODATEN ZASLUŽEK, REGISTRACIJA OSEBNEGA DOPOLNILNEGA DELA, DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI ALI S. P.

Četrtek, 19. 9. 2019, ob 18.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Poleg osnovne dejavnosti lahko na kmetiji opravljate več vrst dopolnilnih dejavnosti, ki omogočajo boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka. Vabimo vas na delavnico, na kateri boste spoznali možnosti in priložnosti, ki jih ponuja samozaposlitev na področju kmetijstva. Kako začeti? Spoznali bomo kako registrirati osebno dopolnilno delo, dopolnilno dejavnost na kmetiji ali s. p.

Vsebina delavnice:

- kaj je primarna kmetijska dejavnost;
- kdaj je potrebna registracija dopolnilne dejavnosti na kmetiji; kaj se lahko opravlja kot dopolnilna dejavnost ter postopek registracije;
- katera dela se lahko opravljajo kot osebno dopolnilno delo ter postopek prigraditve in vrednotnice;
- postopek registracije s. p.-ja;
- registracija obrata v primeru predelave živil;
- prednosti in slabosti posameznih oblik opravljanja dela;
- primeri iz prakse.

Delavnica je del aktivnosti operacije »Stare obrti za nove podjetniške priložnosti«, sofinancirane iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Izvajalki: **Tamara Urbančič** in **Zdenka Žakelj**

9. NAUK DR. GRIGORJA GRABOVOJA

Četrtek, 26. 9. 2019, 17.00–20.00 na OŠ Antona Žnideršiča

»Nauk o rešitvi in harmoničnem razvoju« nam v prvem delu govori o **rešitvi** človeka in sveta, v kateri koli situaciji. V drugem delu »**Harmoničen razvoj**« je govora o večnem razvoju človeka in vsega sveta.

Grigori Grabovoi nam na znanstven način in izrazito praktično naravnanim nauku razlaga duhovna znanja. Rezultati so zdravje, blagostanje, harmonični dogodki, pomladitev ...

Pri tem uporabljamo različne tehnike: številčne nize, delo z geometrijskimi liki, tehnike z besedami, barvami, svetlobo itd. Vse tehnike delamo s koncentracijo naše lastne misli.

Vsebina seminarja »Osnove«:

- stvarjenje zunanje resničnosti, elementi zunanje resničnosti,
- človekove strukture: duša, duh, zavest in fizično telo,
- poustvarjanje fizične resničnosti preko človekovih struktur, hitrost poustvarjanja fizične resničnosti,
- zakon povezanosti informacije,
- kaj je upravljanje, kako izvajamo tehnike;
- kako upravljamo z dogodki v našem življenju;
- upravljajoča jasnovidnost in upravljajoče napovedovanje.

UPORABA TEHNIK:

- delo s številčnimi nizi, geometrijskimi liki, kombiniranimi tehnikami, upravljanje z besedami, makro rešitev,
- tehnike za zaščito.

Predavateljica je **Rafaella Žejn**, podpisnica podlicenčne pogodbe za izvedbo seminarjev po avtorskih delih dr. Grigorija Grabovoja. Seminar je brezplačen. Zaželeni so prostovoljni prispevki.

Prijave in informacije sprejemam na GSM 070 684 554 ali na mail: zejn.rafaella@gmail.com.

10. TEČAJ RAČUNALNIŠTVA,

pričetek v oktobru, vsako sredo 16.00–17.30 na OŠ Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica

Pričenjamo z novim krogom računalniških tečajev za vse, ki potrebujejo digitalna znanja.

Udeleženci se učijo oblikovanja in pisanja besedil (word), njihovega urejanja (velikost pisave, barva besedila, ustvarjanje seznamov ...), shranjevanja besedil, vstavljanja tekstov in slik ...

Tečaji bodo potekali vsako sredo.

Izvajalec: **Marjan Uljančič**

11. SLOVENSKA PRETEKLOST V LJUDSKI PRIPovedi IN PESMI

Sreda, 9. 10. 2019, ob 18.00 v Mali dvorani Doma na Vidmu

Naš narod hrani deset tisoč ljudskih pripovedi, iz katerih lahko sestavimo ljudsko kroniko, ki pa je marsikdaj drugačna od tiste,

»ki jo je minister Gregor velel zapisati«. Občutljiva ljudska tehnika nezmotljivo tehta, kaj je dobro in kaj zlo.

Bajna bitja – graditelji in prebivalci naše bajno lepe dežele

Skrivnostna bajna bitja so se dolga stoletja vmešavala v življenje naše vasi. Naš davni ded se je spraševal: »Le kdo je zgradil tako visoke gore?« Velikani! Mnogo naših jezer so oblikovale vile ali povodni možje. V davnih dneh je bila naša dežela polna skrivnostnih bitij, ki so živela v gozdu blizu vasi, v gorski votlini, duplu drevesa. Za vse čase so se zapisala v ljudski spomin.

Ljudske pripovedi – odziv na zgodovinske dogodke

Ljudstvo si je zapomnilo tudi zgodovinska dogajanja in v pripovedih ohranilo svojo resnico o graščakih, kmečkih puntih, turških upadih ... Najbolj temna obdobja zgodovine so nam dala najsvetlejšo ljudsko junake – Petra Klepca, Miklovo Zalo, kralja Matjaža ... Rdeča nit vseh ljudskih pripovedi je resnica! Te resnice ne najdemo vedno v sami zgodbi, skrita je v sporočilih, naukih, verovanjih, željah ...

Prepevanje domačih ljudskih pesmi

Življenje v naši deželi spremlja pesem. Naš človek je vedno prepeval v veselju in žalosti, ob vsakdanjem delu in prazniku, v vojni in miru. Ob predavanju bomo tudi mi prepevali najbolj priljubljene slovenske ljudske pesmi.

V predavanje bodo, kjer se le da, vključeni tudi **naši kraji**.

Izvajalka: **Dušica Kunaver**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD

BREZPLAČNI TEČAJI OKTOBER 2019

Namenjeno zaposlenim in brezposelnim. Posamezen program traja **40 pedagoških ur**.

1. Začetni tečaj sporazumevanja v ANGLEŠKEM jeziku

2. Začetni tečaj sporazumevanja v NEMŠKEM jeziku – predavateljica **Tanja Volk**

3. Z DOBRO KOMUNIKACIJO DO BOLJŠIH ODNOSOV - štiri termini po 10 ur oziroma po dogovoru; predavatelj **Miran Morano** in **Karmen Šepec**

- Kaj je komunikacija?
- Vrste komunikacije (besedna, nebesedna),
- Kaj nam sporoča telo – spoznavanje in razumevanje osnovne govorice telesa: gestika, mimika, glas,
- osebnost in osebnostne sestavine, značaj, temperament
- Konflikti (dvomno izražanje, nejasnost, nezainteresiranost, velika količina podatkov, utrujenost udeležencev, razne motnje – ropot, šum ...),
- Prvine dobrega nastopa,
- Medkulturne in medgeneracijske razlike: sociološki in psihološki vidiki posameznih skupin

- Kako komuniciramo v vsakdanjih situacijah (kaj je zaželeno in kaj bi bilo treba opustiti)?

4. ZELIŠČA ZA ZDRAVJE IN VESELJE – predavateljici **Tamara Urbančič** in **Metka Hribar Vergan**

- Nabiranje rastlin,
- Sušenje in shranjevanje zelišč
- Zelišča v kulinariki
- Tradicionalni pripravki iz zelišč – tinkture, macerati ...
- Mazila in kreme
- Mila
- Pripravki za čiščenje doma

5. FINANČNA PISMENOST – 10 terminov po 4 ure; predavateljica **Gordana Fatur**

- PRORAČUN GOSPODINJSTVA/OSEBNI – načrtovanje vnaprej in pametna poraba denarja (dohodki, potrebe in želje, kako popraviti proračun in kako preprečiti proračunsko izgubo, pomembnost dobrih potrošniških navad, nakupovalne navade, nadzorovanje porabe)
- VARČEVANJE ZA PRIHODNOST – zastavljanje ciljev in osnove varčevanja (načini varčevanja, priporočila za varčevanje, varčevalni načrt, varčevanje v finančnih institucijah (npr. bankah)
- RAZUMNO IZPOSODJANJE – upravljanje dolgov (ravnanje s posojili, stroški posojil, izbira posojilodajalca in vrste posojila, nadziranje dolga)

Prednost pri vključitvi imajo starejši od 45 let z največ srednješolsko izobrazbo.

Brezplačne tečaje v projektu *Temeljne in poklicne kompetence* financirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropska unija iz Evropskih socialnih skladov. ●

GLUHONEMNICA

Leta 1779 je bil na Dunaju ustanovljen prvi zavod za gluhe. Kasneje so se podobni zavodi pojavili še v Linzu, Gradcu in Celovcu. Prvi slovensko-italijanski zavod za gluhe otroke je bil pri nas ustanovljen leta 1840 v Gorici. Ustanovitelj zavoda je bil kanonik Valentin Stanič – duhovnik, zdravnik, pisatelj, kmet, zidar, mizar in gornik. Učenci zavoda so se usposabljali za sadjarstvo, kmetijstvo, vrtnarstvo, cvetličarstvo, krojaštvo, mizarstvo, krovstvo, čevljarstvo, zlatarstvo. V Šmihelu pri Novem mestu pa je bila na pobudo župnika Antona Peterlina v zavodu Ubogih šolskih sester de Notre Dame leta 1886 ustanovljena šola za gluhonema dekleta. Zavod je obiskovalo več kot 30 deklet iz celotne Kranjske. Učile so se artikulacijo, ve-rouk, računstvo, zemljepis, zgodovino, lepopis, risanje, ročno delo in gospodinjstvo.

Potreba po ustanovitvi gluhonemnice se je pokazala tudi v Ljubljani. Velik prispevek za začetek gradnje sta darovala takratni ljubljanski škof Wolf, ki je v oporoki leta 1858 zapustil 8.000 goldinarjev in takratni dekan Ribnice Holzapfel, ki je zapustil več kot 52.000 goldinarjev za bodoči zavod gluhih. Leta 1889 so izvedli popis gluhih oseb na Kranjskem in našli 128 šoloobveznih otrok. Svoja vrata je tako leta 1900 odprla gluhonemnica v Ljubljani. Pouk je potekal v slovenskem jeziku, čeprav je bil tedaj v šolah na Kranjskem učni jezik nemški.

S pričetkom dela gluhonemnice je vrata zaprla šola za gluhonema dekleta v Šmihelu pri Novem mestu. V Gorici, Gradcu, Linzu in Celovcu pa so se do odprtja ljubljanske gluhonemnice šolali gluhi dečki.

Po koncu prve svetovne vojne se je število prošenj za sprejem v gluhonemnico drastično povečalo. Vzrok je bil v porastu bolezni, ki so povzročale gluhotu (vnetje srednjega ušesa, ošpi-ce, meningitis, vnetje možganske mreže, španska gripa itd.).

GLUHONEMNICA (Vir: www.dugs.si)

Gluhonemnica je gluhim otrokom edina nudila strokovno pomoč, jih izučila različnih poklicev in pripravila na samostojno življenje. Kmalu se je izkazalo, da je prostora za sprejetje vseh vpisanih gluhih otrok premalo. Konec 30. let je bilo gluhih šoloobveznih otrok v Sloveniji že okrog 360. Razprave in dogovori o nujni razširitvi ljubljanske gluhonemnice so potekali vrsto let in bili vseskozi predmet obravnav na sejah ljubljanskega odbora in kasneje banskega sveta. Problem so bila finančna sredstva, katerih ni in ni bilo nikoli dovolj.

Sredstva so se našla šele tik pred okupacijo Slovenije, ko so določili tudi datum pričetka gradnje – 1. maj 1941. Takrat pa se je zgodilo nepričakovano, saj otroci iz Štajerske, Koroške in Gorenjske niso mogli in smeli več obiskovati gluhonemnice, ker so omenjene pokrajine padle pod nemško okupacijsko območje. Tako je število otrok v gluhonemnici drastično upadlo. Stanje se je spremenilo šele po drugi svetovni vojni, ko so bile ustanovljene poklicna šola za gluhe in učne delavnice za gluho mladino.

Leta 1966 se je zavod preselil v večje prostore za Bežigradom v Ljubljani, tako da do razširitve stavbe gluhonemnice ni prišlo.

Anita Frank Tomažič,
univ. dipl. jezikoslovka

Zasebni zavod Moja pot
psihoterapija in svetovanje

SKUPINA ZA SAMOPOMOČ »KORAK«

Preko Zavoda Moja pot že osmo leto deluje skupina KORAK, ki jo obiskujejo ljudje s težavami v psihičnem zdravju. Pogosto o tesnobi, depresiji, paničnih napadih, obsesivno-kompulzivnih motnjah in drugih težavah težko spregovorimo, saj velikokrat ljudje ne razumejo naših stisk ali pa jih je preprosto strah, ker o tem nimajo znanja. Prav zato je skupina varna in zaupno okolje, kjer si lahko olajšate svoje stiske. Vsak v skupini ima lastne izkušnje.

Skupina je brezplačna. Srečujemo se **vsak drugi in četrti četrtek v mesecu ob 19.00** na Šercerjevi cesti 18 v Ilirski Bistrici. Vsak, ki želi obiskovati skupino, ima najprej srečanje z enim od vodij.

Dovolite reči tesnobi: »Dovolj te imam!«

Kontaktne osebi:

Jerica: penkoj@gmail.com, 040 8356 678

Judita: judita.dso@gmail.com, 041 707 602

Zasebni zavod
Moja pot
Šercerjeva cesta 18
6250 Ilirska Bistrica
+386 40 835 678
www.mojapot.info

SONČKI OBSIJALI PAVLOVČEVO GALERIJO

Ljudje s posebnimi potrebami iz koprškega Sončka so pridno pozirali fotografu Sergeju Saši Merkandelu, ki je dokazal, da se člani Zveze društev za cerebralno paralizo znajo uspešno spogledovati s fotografskim objektivom.

Uveljavljen fotograf in član *Foto krožka Univerze za tretje življenjsko obdobje Morje Izola* se veliko posveča medčloveškim odnosom. Pred nekaj leti se je še posebno posvetil članom koprškega Sončka in jih pobliže spoznaval skozi njihovo učenje, ustvarjanje in druženje. Spoznavanje ljudi s posebnimi potrebami in njihovih terapevtov mu je ponudi-

lo bogat vpogled v njihov vsakdan. Delil je njihove skrbi, spoznaval njihovo voljo do življenja in se z njimi veselil ob številnih uspehih. Utrinke iz njihovih druženj je zabeležil s svojim fotografskim objektivom in nastal je izbor portretov, ki so v juliju krasili stene Pavlovčeve galerije. Fotografska razstava z naslovom *Znam – zmorem* je bila postavljena že

v Izoli, kjer so bili prisotni tudi portretiranci z njihovimi starši in oboji so bili zelo ponosni in zadovoljni z nastalimi fotografijami.

Sergej Saša Merkandel je rojen leta 1941 v Ljubljani in se s fotografijo ukvarja že od svoje mladosti, saj je že v nižji gimnaziji vodil foto krožek. Sledila so leta, ko je kot aktivni član *FKK Odsev* fotografiral in snemal s pravo kamero. Leta 1960 se je naselil v Izoli in nekaj let vodil *Mladinski foto krožek Izola*. Sedaj že nekaj let aktivno ustvarja kot član *Foto krožka Univerze za tretje življenjsko obdobje Morje Izola*. Samostojno je razstavljal v Piranu, Portorožu, Izoli, Lipici, na gradu Zemono, v Ljubljani in Puli. Redno pa se udeležuje tudi skupinskih razstav v Koštaboni, Sarajevu, Trstu, Kopru, Portorožu in Brjah.

Zbrane je ob otvoritvi nagovoril kustos galerije Rajko Kranjec, venček narodnih pa je na harmoniki zaigral Sandi Vrh z Ratečevega Brda. ●

DOMAČINKA MIA PALLER OSVOJILA DOMAČE ČASTILCE VIZUALNE UMETNOSTI

Mia Paller, ki je doma na Baču in študira v Rotterdamu, se je med študijskimi počitnicami predstavila domači publiki ter navdušila s svojo interpretacijo likovnih enakozvočnic.

»Ko sem gledala preplet slik iz obdobja zadnjih dveh let, sem ugotovila, da so v igri tri različne serije. Prva so dela na papirju, naslednja so dela na platnu, tretji pa je digitalni tisk. Kaj imajo skupnega? Homonimi kot enakozvočnice so besede, ki zvenijo enako, a imajo različne pomeni. V mojem delu se enako dogaja s podobami in njihovimi elementi. Ko zbiram elemente za kolaž, me pritegnejo sorodni elementi, ki izvirajo iz različnih gradiv, ampak v nekem trenutku so si sorodni. Zvenijo enako, a so različni,« je izbor naslova za razstavo z imenom *Homonimi* – slike enakozvočnice pojasnila avtorica razstave Mia Paller.

Umetnica, ki se je v Pavlovčevi galeriji predstavila z deli v mešani tehniki s kolažem na papirju ali na platnu, je v nadaljevanju opisala, kaj ji pomeni ustvarjanje: »Ko se srečam s praznim platnom, nastane nekakšen trenutek napetosti, saj ima praznina velik potencial. Vsak naslednji korak določa, kaj se bo zgodilo potem. Ta napetost je moja gonilna sila, ko se srečam z neko sliko. Običajno začnem z brskanjem po materialu, ki se je kopicil skozi

čas, zadeve trgam in sortiram po ključih, ki še meni niso povsem znani, nato pa začnem sestavljati kompozicije, posežem po čopiču, oglju ali flomastru.« in dodala: »Kolaž razumem v širšem smislu – ne samo kot sliko ali risbo, ampak kot nek postopek, ki se ga vsi poslužujemo. Naravni vzgib je, da vzamem nekaj, kar obstaja in to recikliram. Včasih lastne stvari vzamem in jih postavim nazaj v sliko – jih samo-recikliram. Skice, ki sem jih zapustila, se tako vrnejo v novo kompozicijo.«

Mia Paller, ki je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani diplomirala iz slikarstva, trenutno živi in ustvarja na Nizozemskem, kjer je vpisana na magistrski program Medijski dizajn – Mediji na osnovi leč na Inštitutu Piet Zwart v Rotterdamu, ki se posveča fotografiji, animaciji in videu. Avtorica se zadnje leto ukvarja z analogno in eksperimentalno fotografijo; zanimajo jo osnove in začetek razvoja fotografije. Kot pravi umetnica, gre za čisto optiko in kemijo, ki se dogaja v temnici in za vso čarovnijo, ki se dogaja v filmu; sama pa zavzeto

išče vmesno pot med slikarstvom in fotografijo.

Mio Paller je v Pavlovčevi galeriji predstavil akademski slikar Adrian Praznik in jo označil za perspektivno umetnico, ki počne veliko stvari in odkriva, kako se razviti v vizualnem izrazu današnjega časa.

Slikarka se je Bistričanom prvič predstavila že kot dijakinja leta 2013 v Knjižnici Makse Samsa, ko je na ogled postavila likovno razstavo z naslovom *Sto-osemnajst*. Ljubiteljem vizualne umetnosti se je predstavila s samostojnimi razstavami v Hiši mladih v Ajdovščini, Nočni izložbi Pešak v Ljubljani in v ljubljanski galeriji Dobra Vaga; sodelovala pa je tudi na skupinskih razstavah v kranjski Layerjevi hiši, ljubljanski Equrni in drugod. ●

POLETNE LIKOVNE DELAVNICE Z ANDREJO KRANJEC

Zadnji teden pred začetkom šole je bilo v Pavlovčevi galeriji v Ilirski Bistrici likovno pisano in pestro.

Pod mentorstvom Andreje Kranjec, akademske umetnice in videastke iz Ilirske Bistrice, so osnovnošolci tri dni zapored ustvarjali in se spoznavali z likovnim jezikom. Andreja Kranjec jim je pokazala različne tehnike in jim razkrila veščine za raziskovanje svojega likovnega izražanja, kar je v teh letih ključno za otokov kreativni razvoj. Pogledali so si

slikarsko razstavo Mie Paller *Homonimi* in se spoznali s kolažem, ki ga je umetnica uporabila v svojih delih.

Andreja Kranjec jih je vodila pri iskanju motivov za njihova dela. Nato so se ukvarjali z razvojem slikarskega izražanja in iskali svoj edinstven način izražanja. Andreja jim je predstavila mešano tehniko, kako lahko kolaž obo-

gatijo z risbo in vodenimi barvami. Zadnji dan pa so svoja nastala dela tudi predstavili na enodnevni razstavi za starše in prijatelje.

Andreja Kranjec je trenutno samozaposlena v kulturi, živi in ustvarja v Ljubljani in Ilirski Bistrici. Poleti je bila članica Umetniškega simpozija Hraniceum 2019 v Hranicah na Češkem, kjer je en teden ustvarjala z umetniki iz Češke, Poljske in Nizozemske. Delo, ki je nastalo na simpoziju, je sedaj v umetniški zbirki občine Hranice. Trenutno pa pripravlja novo razstavo, ki bo 3. oktobra 2019 v Mali Galeriji Zavarovalnice Triglav v Postojni. ●

AK

V KNEŽAKU ČEZ POLETJE GOSTOVALI KAR DVE RAZSTAVI

Pumpa bar v Knežaku občasne ali zveste obiskovalce vsak poldrugi mesec razveseli z novo zanimivo fotografsko razstavo in letošnje poletne dni sta popestrili kar dve. Najprej utrinki narave in kolesarskih užitkov, nato pa še čarobni svet avtomobilizma in motociklizma.

21. junija je na pobudo Foto kluba Sušec utrinke svojega hobija na ogled postavil Simon Špilar, ljubitelj narave in aktiven gorski kolesar. Njegove fotografije naših in tujih »gur«, panoramskih posnet-

kov, razgledov, živahnih in včasih tudi nevarnih kolesarskih poz in skokov so navdušile obiskovalce. Morebiti se je prav zaradi kakšne njegove fotografije že kdo pridružil bistriškemu novousta-

novljenemu Gorsko kolesarskemu društvu Borovci. Tisti pa, ki ste razstavo zamudili, si Simonove fotografije še vedno lahko ogledate na njegovih internetnih profilih.

V začetku avgusta je svoja dela predstavil še Bogdan Čok, član Foto kluba Žarek iz Sežane. Bogdan prijateljuje s fotoaparatom že od mladih nog, njegova dolgoletna strast pa so hitri avtomobili in motorji, ki jih na hitrostnih preizkušnjah doma ali v tujini rad ujame v dober posnetek. Razstava bo vsekakor zanimiva tudi za obiskovalce Gorsko hitrostne dirke Ilirska Bistrica, pa tudi vas bo počakala do 13. septembra, ko bodo člani Foto kluba Sušec na ogled postavili spet nekaj novega. ●

Stojan Spetič

110. OBLETNICA ROJSTVA RADOVANA GOBCA

110. obletnico rojstva Radovana Gobca obeležili z izidom knjige »Radovan Gobec – Mati Slovenija, tvoji smo sinovi«.

Letos mineva 110 let odkar se je v Podgradu pri Ilirski Bistrici rodil Radovan Gobec, slovenski skladatelj in zborovodja. Njegov oče Dragotin Gobec je bil v Podgradu tajnik posojilnice in hranilnice. Veljal je za narodnjaka in bil ustanovitelj tamkajšnjega pevskega

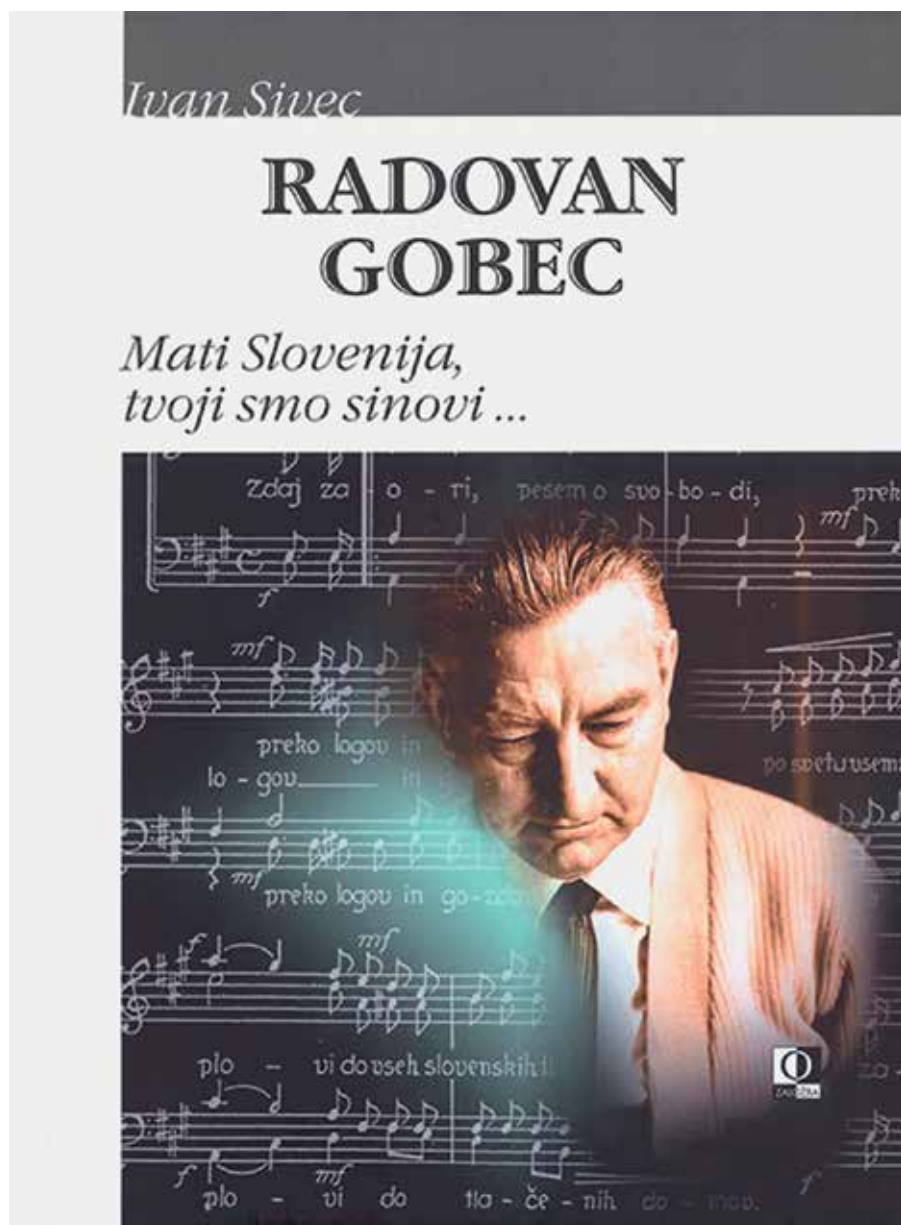
in tamburaškega društva *Gorska vila*. Mati Nežika je bila upravnica Narodnega doma. Po prvi svetovni vojni je družina živela v Celju, kjer je Radovan Gobec obiskoval osnovno šolo in gimnazijo. Nato se je šolal na učiteljsku v Mariboru in se tudi glasbeno iz-

obraževal. Vodil je pevske in tamburaške zборе ter začel komponirati prve skladbe. Pozneje je učiteljeval v različnih krajih. Ob začetku druge svetovne vojne je pričel delovati ilegalno, zelo zgodaj pa je postal aktivni partizanski borec in prišel na osvobodeno ozemlje v Belo krajino. Deloval je v kulturni četi kot glasbenik, skladatelj in zborovodja. V tem času so nastale partizanske pesmi. Po osvoboditvi je nadaljeval sistematično delo na glasbeni akademiji v Ljubljani. Od leta 1946 do 1957 je bil dirigent *Akademskega zbora Tone Tomšič*. Študij dirigiranja in kompozicije je na Akademiji za glasbo v Ljubljani končal leta 1951. Leta 1953 je prevzel tudi vodenje *Partizanskega pevskega zbora*. Postal je predstojnik oddelka za glasbo Višje pedagoške šole v Ljubljani, kasneje povišane v Pedagoško akademijo in končno v Pedagoško fakulteto. Radovan Gobec je veliko komponiral. Njegova skladateljska zapuščina šteje preko 1000 skladb.

Ob 100. obletnici njegovega rojstva leta 2009 so svojemu rojaku v rojstnem kraju v Podgradu odkrili spominsko ploščo, ob tem je izšla tudi zloženska. Na slovesni prireditvi so zapeli domači zbori in *Partizanski pevski zbor iz Ljubljane*.

Letos je ob skladateljevi 110. letnici izšla knjiga *Radovan Gobec* s podnaslovom *Mati Slovenija, tvoji smo sinovi ...* Njen avtor je pisatelj in publicist Ivan Sivec, izdala pa jo je Založba Obzorja, d. d., Maribor. Delo je vsebinsko bogato in vsebuje številne fotografije. Za prvotnost knjige so poleg avtorja zaslužni: urednica Nevenka Richter Peče, skladateljev sin Mitja Gobec (gradivo iz albumov in kronik), arhitektka Jeronima Kastelic iz Ilirske Bistrice (naslovnica) in nekateri priznani slovenski glasbeni izvedenci. ●

Dimitrij Grlj

»TUDI MAMA JE PLESALA ...«

Verjamem, da je poročni dan eden najpomembnejših dni v življenju sleherne ženske. Ta dan jim gotovo pomeni precej več kot nam, saj smo moški v svoji glavi pač malo drugače »sprogramirani« kot ženske. Kaj hočemo, tako pač je.

Da stari običaji nekako izumirajo, pravijo starejši in pametni bistrski ljudje. Nekateri da, ne pa vsi. Ravno tisti vikend, ko je v Ilirski Bistrici potekal običaj obujanja stare dobre vizite, je imel *Cerkveni zbor Zvon* vaje na Placu. Po pivu ali dveh v Triglavu sem se peš odpravil proti domu, saj »Bluendelsi« ne lovijo zgolj in samo beguncev. Pa pridem tako do bivše Agrine, ko v tisti tihi in lepi romantični zvezdni noči zazveni harmonika. Me je prav »firbec matral«, kateri novoustanovljeni bistrski bend ima tako pozno vaje. Da se morda zmemim za kak komad, saj biznis običajno ne vpraša niti za uro niti za kraj. A tokrat ni bilo nič iz tega. »Špilale« so kar tri harmonike (Volk mlajši, Jan in Kus), na kitari Figovc, na trobenti Toni Novak, za mikrofonom bariton Grega (bivša Osminka) in še bobni. »Pa kaj je zdaj to tu opolnoči, ta »džumbus«?« sem

se čudil in težko verjel svojim starim, zaspanim in utrujenim očem. Pa so mi ostali fantje takoj povedali, da so prišli postaviti »mlaj« oziroma »kalono« in se posloviti od svoje prijateljice, katere ime me je vedno spominjalo na tisto znano in slavno temnopolto maneken-

ko. Govora je seveda o gospodični Noemi, ki se je poslavljala od »ledig in fraj stanu«, ki ga nekateri tako zelo cenimo. Očitno nekateri stari običaji še držijo in »zauber« fantje so se s svojim vozom, ki ga je vlekel džip, lepo izkazali.

Zakon je velika prelomnica v življenju. Slovo od svobode, velikega vpliva staršev in nenazadnje od nedolžnosti, ki naj bi počakala do poročne noči. Zakon je proces in rast, ki pa zahteva tudi ogromno odrekanja, potrpljenja in prilagajanja. Rajalo se je skoraj do jutra tam pod Hribom svobode in ko sem se zagledal v tiste male, vesele in iskrive Noemine očke, ki vsakič znova začarajo, ... hmm ..., bi jaz ne bil jaz, če ... hmm ..., saj se razumemo, a ne?

Tudi mama je plesala, ko sem rekel ti lepo:

»Kaj ti misliš, srce moje, bo v zakonu nama šlo?«

Tudi mama je plesala, je plesalo svatov sto.

Sem do zdaj srce le prosil, a od zdaj bom še telo.

»KO VERJAMETE V LJUDI
LAHKO TI NAREDIMO NEMOGOČE«
(Nancy Dornan)

**V LETOŠNJI AKCIJI
SKODELICA SREČE
SMO ZBRALI
738 €
IN TAKO POMAGALI
DRUŽINI V STISKI!**

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem gostinskim lokalom
za sodelovanje in hvala tudi vsem vam,
da ste si privoščili kavo in s tem poskrbeli da je znesek še večji.

JEZIKOVNI NASVETI

PONAVLJANJE PREDLOGOV

Na televiziji pogosto zasledimo oglas: »O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom in s farmacevtom.«

V današnji jezikovni svetovalnici bomo poskušali ugotoviti, ali je predlog »s« nujno potreben ali gre morda celo za napako rabo. Zanimalo nas bo tudi, kako se predlogi »vedejo« v daljših stavkih, na primer ob naštevanju, ko so druga za drugo nanizane besede, ki ob sebi zahtevajo enake, podobne ali drugačne predloge.

PONAVLJANJE ENAKEGA PREDLOGA

Katero možnost bi izbrali vi?

- Na izletu smo imeli postanek v Mariboru, v Celju, v Ljubljani in v Kopru.
- Na izletu smo imeli postanek v Mariboru, Celju, Ljubljani in Kopru.

V tem primeru najbrž ni nobene dileme. Ker vse kraje (Maribor, Celje, Ljubljano in Koper) uvaja isti predlog, ga v stavku ne ponavljamo, ampak ga zapišemo samo enkrat.

PREDLOGA z IN s

- NAROB: Včeraj sem se dobila z Mojco, z Nino, s Simono in s Tino.
- PRAVILNO: Včeraj sem se dobila z Mojco, Nino, Simono in Tino.

V prvem stavku se izmenjujeta predloga **z** in **s**, ki pa nista različna predloga, temveč sta različni obliki enega predloga, saj imata isti pomen. To je razlog, da v zgornjem stavku predloga ni treba ponavljati. Odgovor na vprašanje, katero obliko predloga uporabiti, je zelo preprosto – izberite obliko, ki se ujema s prvo od naštetih besed (v našem primeru je to Mojca).

PREDLOGA k IN h

Enako velja tudi za predlog **k** in njegovo različico **h**.

- NAROB: V soboto sem vabljen na zabavo h Katji in k Borisu.

- PRAVILNO: V soboto sem vabljen na zabavo h Katji in Borisu.

Isto stvar bi lahko povedali tako, da bi »Katjo« in »Borisa« zamenjali: V soboto sem vabljen na zabavo k Borisu in Katji.

Ko pa imamo v povedi vrinjen stavek, je predlog priporočljivo ponoviti: Posvetujte se z zdravnikom, ki vam bo pojasnil vse neželene učinke, ali s farmacevtom.

PREDLOGA v IN na

- NAROB: Študiral je v Ljubljani, v Mariboru in na Dunaju.

- PRAVILNO: Študiral je v Ljubljani, Mariboru in na Dunaju.

V tem primeru imamo opraviti z dvema različnima predlogoma (**v** in **na**), zato moramo oba tudi uporabiti. Omenjeni stavek bi lahko tudi obrnili in zapisali: Študiral je na Dunaju, v Ljubljani in Mariboru. ALI Študiral je v Ljubljani, na Dunaju in v Mariboru.

Sicer pa velja nenapisano pravilo, da je smiselno besede, ki zahtevajo isti predlog, pisati drugo za drugo, če imamo v povedi opravka z različnimi predlogi, saj se tako izognemo ponavljanju istega predloga.

Pišite mi na troj3@gmail.com. ●

Tamara Rojc, prof. slov.

ŠOLA TRADICIONALNEGA KARATEJA

VPISUJEMO NOVE ČLANE
šoloobvezne otroke od 6. leta naprej
septembra vsak **ponedeljek** in **četrtek**
v doju OŠ Antona Žnideršiča od 18.00 do 19.15

info

 Karate Klub OlderSi
info@oldersi.com

GSM: 041 455 577
051 620 974

LETOŠNJI ORATORIJ V ZNAMENJU PETRA KLEPCA

V tednu od 19.–23. avgusta 2019 je župnijsko dvorišče zopet oživel. Odmevali so otroški smeh, radost in veselje. V župniji Ilirska Bistrica je potekal vsakoletni oratorij, ki se ga je letos udeležilo kar 113 otrok, starih od 5. do 13. let, iz naše in nekaj sosednjih župnij. Zanje pa je pod budnim očesom skrbelo okrog 40 animatorjev prostovoljcev.

Letošnji glavni junak, ki je povezoval celotno oratorijsko dogajanje, je bil legendarni Peter Klepec in njegova življenjska zgodba. Kot majhnega in nemočnega so ga neprestano zbadali pastirčki, vendar se Peter ni predal in je prosil Boga za moč. Ta mu jo je tudi podaril. Naredil je veliko dobrega, celo kraljestvo je rešil v boju s tatarskim velikanom, ampak je na koncu spoznal, da v življenju poleg moči bolj štejejo dobrosrčnost, odpuščanje in prava ljubezen, ki jo je doživel ob poroki z Nežo.

Vsako jutro smo se otroci in animatorji zbrali v krogu na župnijskem dvorišču, kjer smo dan pričeli z dvigom zastave, petjem himne o Petru Klepcu in jutranjo molitvijo. Zbiranje smo popestrili s petjem pesmi in različnih bansov. Sledila je krajša dramska igra, preko katere so otroci spoznavali življenje glavnega lika. Duhovni del oratorija sestavljajo tako imenovane »kateheze«, v katerih se animatorji in otroci posvetimo verskemu področju z različnimi pogovori ob krajših evangeljskih odlomkih iz Svetega pisma. Vsak dan ima svoj pomen oziroma poseben »simbol dneva«, na

katerega se navezuje celotno dogajanje tistega dne. Po končanih katehezah sledijo še delavnice. Letos so se otroci preizkusili v kuharskih, ročnih in plesnih spretnostih. Izdelovali so knjižna kazala z motivom Petra Klepca, igro križec in krožec, pripravili tiramisu in zdrave sadno-zelenjavne napitke ter zaplesali v ritmičnih glasbah. Po kosilu je sledilo nekaj prostega časa. Drugi del popoldneva pa je predstavljala velika igra, v kateri so se otroci, razdeljeni v manjše skupinice, potepali po različnih postajah, kjer so opravljali naloge, poligone in igre ter tako pomagali Petru Klepcu. Oratorij smo vsak dan ob 16. uri zaključili z molitvijo, petjem himne in spustom zastave. V petek pa so bile na vrsti prav posebne »vodne igre«, ki se jih otroci najbolj veselijo. Glavno atrakcijo predstavlja vodni tobogan, po katerem so se spuščali. Premagovali so vodne ovire in se polivali z vodo. Na koncu je sledilo praznovanje z vodnimi balončki, ki so švigali po zraku.

Tudi letos smo en dan v oratorijskem tednu posvetili krajšemu izletu in si tako popestrili vzdušje. V sredo, 21. avgusta,

smo se zbrali pred cerkvijo na Brcah in se peš odpravili proti Novakovemu mlinu. Tako smo dan preživeli v čudoviti naravi, kjer smo imeli predstavo, kateheze, velike igre in dan zaključili z mašo na prostem.

Da nismo bili lačni, je za nas skrbelo šest pridnih kuharic, ki so vsak dan pripravile 160 toplih obrokov. Veseli smo bili vsakih domačih dobrot in povrtnin, ki so jih namenili starši, sorodniki in drugi ter se zanje iskreno zahvaljujemo.

Oratorij smo zaključili v nedeljo, 25. avgusta, s slovesno mašo ob 10. uri v cerkvi sv. Jurija, ki smo jo polepšali s petjem ob spremljavi Mladinskega benda iz domače župnije.

Zahvaljujemo se sponzorjem in vsem, ki so kakor koli pripomogli, da je letošnji oratorij zažarel v najboljši luči. Ostalo je veliko lepih spominov, nasmejanih obrazov in pozitivnih izkušenj, ki smo jih doživeli skupaj.

Se vidimo prihodnje leto! ●

Doris Pirih in ostali animatorji

MLADINSKI GORNIŠKI TABOR 2019

V času od 7. do 14. julija 2019 je v Robanovem kotu v Logarski dolini potekal »Mladinski gorniški tabor 2019«, ki ga je že 21. leto uspešno organiziralo Planinsko društvo Snežniak.

V prelepi naravi alpske doline in njene okolice se je kar 28 otrok in mladostnikov v starosti od 7 do 17 let ves teden družilo, osvajalo bližnje vrhove, spoznavalo osnove plezanja in varne hoje

v hribe ter predvsem uživalo na svežem zraku. Udeleženci so bili razdeljeni v tri starostne skupine in se sposobnostim prilagojeno tudi podajali na krajše ali daljše ture. Med letošnje osvojene vrho-

ve smo zapisali Knezovo planino - Strelovec, Malo Ojstrico, Olševo (Govca), Robanovo planino in Okrešelj.

Seveda je bilo na taboru poskrbljeno tudi za zabavo – od tekmovanja za najfrizuro, do bitke talentov, večernega posedanja ob tabornem ognju in obveznega krsta. Teden res hitro mine, a prijateljstva in izkušnje, ki jih mladi dobijo v tem kratkem času, trajajo precej dlje. Za več podrobnosti in fotografij s tabora si oglejte spletno stran *PD Snežnik*.

Čim več (varno) osvojenih vrhov in gibanja v naravi tudi v prihodnjih mesecih!

Jeseni pričnemo z novo sezono planinskih izletov za osnovnošolce, s t. i. *Mladim bistrškim planincem*.

Pridružite se nam! ●

Za PD Snežnik, Nataša Zidar

PODELITEV NAGRADE MALA VERONIKA MII VALENČIČ

Organizator nagradnega pesniškega natečaja za srednješolce mala Veronika 2019 Fit media, d. o. o., je maja 2019 razglasil zmagovalko. Med petimi pesmimi, ki jih je nominirala strokovna žirija, je največ glasov občinstva prejela pesem z naslovom *Resnica ali izziv*, avtorice Mie Valenčič z Gimnazije Ilirska Bistrica, in tako postala zmagovalna pesem male Veronike 2019.

V torek, 27. avgusta 2019, je tradicionalno na Starem gradu v Celju potekal *Večer poezije* – pesniški večer ob podelitvi 23. Veronikine nagrade, ene najprestižnejših literarnih nagrad za najboljšo pesniško zbirko leta v Sloveniji, Zlatnika

poezije 2019, slovenske literarne nagrade za posebne dosežke na področju poezije in 4. podelitve nagrade za najboljšo pesem za srednješolce mala Veronika.

Veronikino nagrado 2019 je prejela Alenka Jovanovski, Zlatnik poezije

2019 Ervin Fritz, malo Veroniko pa dijakinja Gimnazije Ilirska Bistrica Mia Valenčič. Nagrado za najboljšo pesem za srednješolce je Mii Valenčič podelila mag. Vanesa Čanji, direktorica podjetja Fit media, organizatorja nagradnega pesniškega natečaja za srednješolce mala Veronika.

Nagrajencem iskreno čestitamo!

Gimnazija Ilirska Bistrica

V VRTCU JELŠANE SMO SE POSLOVILI OD ZAJČKA MAKSIJA

»Pravljice so več kot resnične. Ne samo, da nam pripovedujejo o tem, da zmaji živijo, temveč nam povedo, da jih lahko premagamo.«

(Neil Gaiman)

Vključili smo se v projekt *Beremo z zajčkom Maksijem*. Stkali smo priste vezi s knjižničarkama Tamaro Hrabar in Vlasto Kirn iz Knjižnice Makse Samsa. Skozi vse leto sta skrbeli, da je bila košarica zajčka Maksija polna novih pravljič in slikanic za naše najmlajše otroke. Vsak dan je prišla na vrsto nova pravljič in otroke popeljala v svet do-

mišljije in otroških sanj. Tamara in Vlasta sta nam skupaj z zajčkom Maksijem pripravili tudi gledališki abonma. S svojimi predstavami sta vedno razveselili ne samo vrtčevskih otrok, ampak tudi naše osnovnošolce.

Prišel je čas težko pričakovanih počitnic. Tudi zajček Maksi se odpravlja na morje, da si nabere novih moči za jesenske dogodivščine. Zaključek projekta *Beremo z zajčkom Maksijem* smo obeležili 6. junija v telovadnici Osnovne šole Jelšane. Tamara in Vlasta sta nam pripravili presenečenje in nam odigrali igrico o prijateljstvu. Vrtčevski otroci so prejeli priznanja, ki jim jih je poslal sam zajček Maksi, in se Tamari in Vlasti zahvalili s skromno pozornostjo in lepo besedo, jeseni pa se spet vidimo. ●

Martina Katern Tomažič,
vodja projekta

Vrtčevsko leto 2018/2019 je bilo v Vrtcu Jelšane prepleteno s pravljičami.

KNEŠKO »LUNINO KRALJESTVO« OČARALO OBČINSTVO

S skupino učencev od 3. do 6. razreda iz Osnovne šole Toneta Tomšiča Knežak smo letos pripravili igro »Lunino kraljestvo«, avtorice Brigite Tornič Milharčič.

Kljub veliki zasedenosti učencev - posamezniki so namreč vključeni v več aktivnosti na šoli in izven nje - smo pridno vadili in si sami naredili sceno ter druge potrebne rekvizite. Komaj smo čakali dan, ko se bomo predstavili našim otro-

kom iz vrtca. Konec aprila smo na našo predstavo končno povabili vse skupine iz vrtca in šolske otroke. Poželi smo velik aplavz. Po pogovoru z vzgojiteljicami so bili otroci navdušeni, saj se v predstavi poleg igre prepleta veliko glasbe in

petja, kar je popestrilo samo igro. Veseli bi bili, če bi v naslednjem šolskem letu igro lahko še kje zaigrali in tako razveselili še druge otroke. ●

Tanja Blažek

EKIPA GIMNAZIJE ILIRSKA BISTRICA NA »ROBOCUP JUNIOR EURO 2019«

Ekipa Gimnazije Ilirska Bistrica v sestavi Luka Hrvatin in Luka Vadnjal iz 3. R oddelka se je pod mentorstvom profesorja Klavdija Logarja udeležila evropskega »RoboCupJunior« tekmovanja v Hannovru. Na tekmovanje smo odšli skupaj z ekipami iz Komna, Slovenske Bistrice in Ptuja.

Robotski navdušenci, ki so se udeležili tekmovanja, so prišli iz 20 držav. Ekipa naše šole je tekmovala v kategoriji *Reševanje Črta*, ki ponazarja simulacijo reševanja ponesrečencev po elementarni nesreči. Robot mora biti sprogramiran tako, da z uporabo različnih senzorjev avtonomno, brez posredovanja človeka,

prevozi načrtano pot, premaga različne ovire, najde žrtve in jih prenese v varno cono.

Tekmovanje *RoboCupJunior EURO* se je odvijalo v sklopu *IdeenExpo 2019*, kjer se na izobraževalnem sejmu predstavlja številna nemška podjetja s praktičnimi delavnicami z različnih področij. S

poudarkom na uporabi IKT in robotike mladim obiskovalcem prikazujejo svoje rešitve.

Z mednarodnega tekmovanja in obiska sejma se vračamo zadovoljni in bogatejši za še eno izkušnjo. Vsako tekmovanje in vsak nov stik s sodelujočimi ekipami pripomore k boljšemu razvoju in idejam za naprej. Upamo, da bomo v prihodnje še uspešnejši.

Hvala vsem, ki ste naši ekipi omogočili udeležbo na evropskem tekmovanju. Posebna zahvala gre Občini Ilirska Bistrica za sponzoriranje udeležbe na tekmovanju. ●

Gimnazija Ilirska Bistrica

USPEH MLADIH RAZISKOVALCEV ZGODOVINE GIMNAZIJE ILIRSKA BISTRICA

Gimnazija Ilirska Bistrica je v šolskem letu 2018/19 z raziskovalno nalogo sodelovala na »Srečanju srednješolskih raziskovalk in raziskovalcev novejšje slovenske zgodovine«. Srečanje organizirajo Zavod RS za šolstvo, Slovensko sociološko društvo, Zveza zgodovinskih društev in Društvo učiteljev zgodovine Slovenije v sodelovanju s Körber-Stiftung iz Hamburga. Tema letošnjega razpisa je bila »Stoletje spreminjanja naših meja«.

Raziskovalna naloga dijakov 3. letnika Gimnazije Ilirska Bistrica Elme Kambe-rovske, Jurija Kreblja in Jane Volk je bila ocenjena kot najboljša naloga v Sloveniji. Za ta dosežek so si dijaki prislužili nominacijo za poletno akademijo *Eustory* v eni izmed evropskih držav.

V nalogi z naslovom *Trnovo in Ilirska Bistrica sta Villa del Nevoso postala so* dijaki pod mentorstvom mag. Sonje Škrli

Počakaj raziskovali značilnosti življenja na Ilirskobistriškem med obema svetovnima vojnima, torej v obdobju, ko je bilo to področje del Kraljevine Italije. Pri svojem delu so se osredotočili na raziskovanje novo nastale državne meje med Kraljevino Italijo in Kraljevino SHS, to je rapalske meje, pri čemer je bila raziskava omejena na območje današnje občine Ilirska Bistrica. Dijake je zanimalo predvsem utrjevanje in varovanje meje na

obravnavanem območju, prehajanje meje in njen vpliv na prebivalstvo. Raziskovali pa so tudi materialne ostanke italijanske prisotnosti v naših krajih in podobno.

Seveda se naloga ni mogla izogniti vzponu fašizma in vplivu fašistične Italije na življenje na Ilirskobistriškem, saj je ravno italijanska raznarodovalna politika najbolj zaznamovala življenje slovenskega prebivalstva na zahodni strani rapalske meje.

Pri svojem delu so si mladi raziskovalci pomagali z intervjuji starejših prebivalcev in spomini njihovih prednikov, z anketnimi vprašalniki, preučevanjem popisov prebivalstva in matičnih knjig, delom na terenu (obisk utrdb ob rapalski meji oziroma utrdb Alpskega zidu), fotografijami in preučevanjem literature.

Elmi, Juriju in Jani ter seveda mentorici mag. Sonji Škrli Počakaj iskreno čestitamo! ●

Vodstvo Gimnazije Ilirska Bistrica

20. TRADICIONALNI »MEDNARODNI TURNIR ILIRSKA BISTRICA 2019«

Kot že mnogo let poprej smo se tudi letos potrudili in izpeljali tradicionalni turnir v rokometu. Tokrat so igrale vse naše mlajše selekcije. V ospredju je bilo predvsem druženje in uživanje, zato rezultatov nismo šteli, nagrade pa so bile sladkarije, pice in ostale dobrote.

Povabili smo naše prijateljske klube iz Hrvaške: RK Rab, RK Matulji, RK Pečine, ŽRK Rovinj, Bosne in Hercegovine: RK Omladinac Banja Luka in Slovenije: ŽRK Krka, ŽRK Sežana in ŠD Jadran Hrpelje – Kozina.

Po izjemno lepih tekmah, ki so potekale v sproščenem in prijateljskem vzdušju, smo s praktičnimi nagradami našega sponzorja Prival – Primož Valenčič, s. p., nagradili najboljše iz vsake ekipe in vse udeležence pogostili s picami gostinstva Tomex, d. o. o. – Gostilna in Pizzerija Triglav. Obema sponzorjema se iskreno zahvaljujemo.

S turnirjem se je zaključila zelo uspešna sezona, najpomembneje pa je, da smo vsi uživali, se zabavali in se veliko naučili. Sedaj sledi počitek, z novim šolskim letom pa s svežim zagonom novim podvigom naproti.

Tudi v naslednjem šolskem letu bo vadba brezplačna, kar nam omogočajo: TIB

Storitve, d. o. o., Tapetništvo I & I Jeličić, Gas Garage, d. o. o., in Prevozi Coachtours. Hvala našim zlatim podpornikom, ki s svojim vložkom omogočajo brezplačno vadbo otrok in tako finančno razbremenijo starše. ●

Rokometni klub
Ilirska Bistrica

ROKOMETNI KLUB ILIRSKA BISTRICA VABI K VPISU NOVIH ČLANOV

Tudi v prihajajočem šolskem letu bo v športnih dvoranah v Ilirski Bistrici potekala BREZPLAČNA VADBA za dekleta od 2. do 6. razreda. S treningi, ki bodo potekali pod strokovnim vodstvom dvakrat tedensko, smo pričeli že

v mesecu septembru. Točni termini in lokacija bodo znani naknadno.

Za vse informacije in vpis lahko pokličete na tel. št. 031 529 355 (Dragan). Informacije so vam na voljo tudi na naši Facebook strani Rokometni klub Ilirska Bistrica.

Sponzorji, ki omogočajo BREZPLAČNO VADBO za dekleta in se jim iskreno zahvaljujemo, so: TIB Storitve, d. o. o., Tapetništvo I & I, Gas garage, d. o. o., in prevozi Coachtours.

Vabljeni k vpisu! ●

ROKOMETNI KLUB ILIRSKA BISTRICA

BK ILIRSKA BISTRICA NOV SUPERLIGAŠ

Po štirinajstih odigranih krogih se je končala balinarska sezona 2018/2019. 1. mesto smo osvojili igralci BK Ilirska Bistrica. Pred zadnjo tekmo smo vedeli, da nas le zmaga z veliko razliko lahko pripelje do želenega cilja, to pa je osvojitve 1. lige in napredovanje v Super ligo.

Igralci in vodstvo kluba smo si že kar nekaj časa prizadevali osvojiti 1. ligo. Vedeli smo, da je vse odvisno od nas samih, zato smo se za zadnji dve tekmi zbrali in osvojili tisto, kar smo si že dolgo želeli. Igralci velikemu pritisku zadnjih tekem nismo podlegli.

Z osvojitvijo 1. lige si je BK Ilirska Bistrica zagotovil igranje v evropskem pokalu COUPE D'EUROPE DE LA F.E.B 2019 C2. Gostitelji tekmovanja so bili

Mariniči iz Viškova, ki so tudi sodelovali na turnirju. Poleg njih so se tekmovanja udeležili tudi BK Široki Brijeg iz Bosne in Hercegovine ter BK Palma iz Črne gore. Žreb polfinalnih parov nam je namenil ekipo Palme iz Črne gore, ki se je izkazala kot težak nasprotnik. V njihovih vrstah igra tudi državni reprezentant Črne gore Miroslav Petković. BK Ilirska Bistrica je zmagal v polfinalu z rezultatom 10 : 6. Drugi polfinale med BK Ma-

riniči in BK Široki Brijeg se je končal z rezultatom 16 : 0. V nedeljskem finalu so nam stali nasproti domačini BK Mariniči. Vedeli smo, da tekma ne bo lahka, vendar smo po začetnem rezultatu 6 : 2 vodstvo obdržali do konca in zmagali z rezultatom 10 : 6. To je prva zmaga slovenske ekipe v finalu evropskega pokala C2.

Za vse dosežene uspehe BK Ilirska Bistrica so zaslužni tako igralci kot sponzorji, Občina Ilirska Bistrica in naši zvesti navijači. ●

*Silvester Boštjančič,
predsednik BK Ilirska Bistrica*

TAM OB OGNJU NAŠEM SI SEŽEMO V ROKE

Pa smo ga dočakali, taborjenje 2019! Letos se nanj taborniki bistriškega Rodu snežniških ruševcev nismo odpravili sami, temveč smo združili moči z Odredom izviđača Sjever-jug z Reke. Skupne spomine smo ustvarjali 21.–30. julija v Radljah ob Dravi. Taborilo nas je 67, od tega 47 otrok.

U šumi pod borom, pod vitkim jarbolom šatori se dižu, j'en, dva, tri!

Opomba: Če del verza o šumi in boru zamenjamo s polji koruze in hmeljišči, bo slika pristnejša. :) Odrasli in polodrasli smo se na taborni prostor odpravili dva dni prej, na t. i. predhodnico, ki je namenjena postavljanju tabora. Na kratko rečeno (in dolgo storjeno) smo dvignili in napeli 23 šotorov, postavili ostale pomembne taborne objekte, pospravili opremo in se pripravili na prihod avtobusa udeležencev – kar je pomenilo začetek glavnega dela taborjenja (del, na katerega se pripravljamo dobrega pol leta). Prve ure so zaznavale spoznavne igre, treba se je bilo tudi razpakirati, razgledati, urediti tabor ...

Dober tek, dober tek vsem vam želim, želim./Doručak, ručak, užina, večera.

Velika posebnost letošnjega tabora sta bila kuharja. To pomembno funkcijo smo zaupali migrantoma, možakarjema z Bližnjega vzhoda, ki sta si za svoj novi dom izbrala Slovenijo. Najbrž vas zanima, kaj smo jedli. Precej riža, zelenjave, jogurta, pa kuhana in umešana jajca, sendviče s humusom, tunino, kokošjo juho, lubenico, kruh z maslom in medom, bulgur, čokolino (ki razdeli uporabnike mrzlega in toplega mleka na dva pola), za slavnostno večerjo pa nepogrešljivo klasiko zadnjih let. Za nekatere obroke je bila hrana običajna, za druge pa ravno ne, a v skrajno eksotiko se nismo spustili. In kaj smo ugotovili? Da so nekateri za vroče. Da smo pripravili in pojedli manj mesa in več zelenjave kot

ponavadi. Da je bila nekaterim hrana všeč, drugim pač ne; da smo bili pripravljeni poskusiti nekaj novega in bili v glavnem pozitivno presenečeni.

Laku noč sutra u 7 na istom mjestu k'o svaki dan./Skozi meglo tam na trati je pokukal sončni žarek, sonček zlati.

Na srečo smo vstajali ob 8. in ne ob 7. uri, kakor pravi pesem. :) Jutranji telovadbi so sledili umivanje, zbor, zajtrk, ocenjevanje šotorov, pevske vaje in gozdna šola (program). Med programom smo vsak dan doživeli kaj drugega (vabili prvo pomoč v namišljeni nesreči, si ustvarili prijetne vodove kotičke, se šli kopat, med bivakiranjem (prenočevanjem izven tabora) prepoznavali živalske zvoke, se odpravili na kulturno obarvan celodnevni izlet, z lokalnimi taborniki zasadili drevo, se z njimi po celinah šli strateško igro, se pomerili v kvizu, igrah, tekmovanjih, nekaj pa smo imeli tudi prostega časa.

Dviga plamen se iz ognja./Plamen se diže.

Po kosilu, popoldanski gozdni šoli in večerji je prišel čas za ogenj. Zbrani v krogu ob tabornem ognju, ki ga je vsak dan postavil drugi vod, smo se umirili in najprej v tišini pospremili plamen do vrha, nato zapeli slovensko in hrvaško »himno vatri« in nadaljevali z večernim programom. Nekajkrat nas je obiskala zabavna nona Ivanka in včasih smo skupaj z njo, drugič pa sami še kaj zapeli ali zaplesali. Igrali smo se krompir in čebulo, si v spomin vtisnili lopato multipraktik iz improlize, krepili vodov duh, se poglobljali vase, naklonjenost svojim tesnim sotaborečim izkazali na vedno vznemirljivih taborniških porokah ... Ko nas je šla večina spat, je noč-

na straža skrbela, da so zastava, ogenj in ves tabor ostali nedotaknjeni. Lahko si predstavljate, da je človek po takšnih doživetjih precej utrujen, zato nekatere nočne trenutke dobro opiše naslednji verz: »Celo noč je straža spala, rosa nanjo padala, padala.« Ampak vsaka stvar je za nekaj dobra, saj da speča straža budnemu vodstvu povod za vragolije. :)

Sile močne, sile čvrste strnjene so v naše vrste.

Vsako taborjenje je drugačno od ostalih, a mogoče se je to še bolj razlikovalo od naših prejšnjih. Zbori so letos potekali dvojezično, dvigali smo dve zastavi in peli dve himni. V kuhinji smo se pogovarjali slovensko, angleško, hrvaško in arabsko, včasih pomešali jezike in njihove govorce, ali pa se zaradi jezikovnih ovir nismo razumeli. Iskreno navdušeni smo se taborniki in izviđači učili hrvaških in slovenskih taborniških pesmi. V šotorih, na straži, dežurstvih, porokah, med igro, delom in prostim časom smo sodelovali stari znanci in novi obrazi, Rečani in Ruševci, mlajši in starejši. Na začetku taborjenja je vsak od nas polovico taborečih videl prvič, na koncu pa marsikdo upa, da ni bilo zadnjic. Včasih nam je bilo vsega preveč in smo jokali. Večino časa pa je bilo čutiti radost, da smo skupaj preživljali še eno carsko taborjenje.

A sada zbogom, logorske noči, divno ste sjale, ja moram poč'. ●

Andreja Mršnik

V poševnem tisku so zapisani verzi taborniških pesmi, katerih naslove lahko najdete na rusevci.si/kronika. Tam si lahko preberete tudi podrobnejše poročilo o tem taboru.

KOLEDAR DOGODKOV V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

vsak ponedeljek ob 9.00	NA KRILIH BESED, Dom starejših občanov Ilirska Bistrica
vsak petek ob 10.00	KDOR POJE, SLABO NE MISLI, Dom starejših občanov Ilirska Bistrica
vsak četrtek ob 9.00	Računalniški tečaj ENA NA ENA, VGC Točka moči Dom na Vidmu
10. september ob 19.00	Delavnica TUDI VI SE LAHKO PRERODITE, VGC Točka moči Dom na Vidmu
12. september ob 19.00	HARMONIJA DUŠE IN TELESA DA USTVARJA VITKO IN VITALNO TELO TER GIBČNO HRBTENICO, VGC Točka moči Dom na Vidmu
14. september ob 19.00	Koncert STARA ŽLAHTA, Dom na Vidmu
19. september ob 18.00	DOPOLNILNA DEJAVNOST NA KMETIJI – PRILOŽNOST ZA DODATEN ZASLUŽEK, VGC Točka moči Dom na Vidmu
21. in 22. september od 9.00 do 19.00	KMETIJSKA TRŽNICA, pri OŠ Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica
24. september ob 19.00	ZA DOBRO POČUTJE IN IZGLED POMAGAJMO CELICAM V NAŠEM TELESU, Mala dvorana Doma na Vidmu
26. september ob 17.00	NAUK DR. GRIGORJA GRABOVOJA, OŠ Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica
27. september ob 18.00	Likovna razstava PREM IN BRKINSKE LEPOTE, Pavlovčeva galerija
28. in glede na zanimanje 29. september ob 9.00	CELODNEVNE IZKUSTVENE DELAVNICE, VGC Točka moči Dom na Vidmu
29. september	BUČJADA, Harije
vsako sredo v oktobru ob 16.00	TEČAJ RAČUNALNIŠTVA, OŠ Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica
9. oktober ob 18.00	SLOVENSKA PRETEKLOST V LJUDSKI PRIPOVEDI IN PESMI, Mala dvorana Doma na Vidmu

*Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.*

(T. Pavček)

ZAHVALA

Prezgodaj nas je zapustila naša draga mama,
soproga, hči in sestra

MILJANA POKLAR

(16. 8. 1972–1. 8. 2019)

Ob izgubi se želimo zahvaliti osebju Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica in Kraških lekarn za nudeno pomoč pri oskrbi. Hvala tudi vsem svojcem, prijateljem, sodelavcem in vsem dobrim ljudem, ki ste nam v času njene bolezni stali ob strani.

Žalujoci: Emil, Sara in Eva

*Tiho odpade list, ostane radostno
upanje v novo vzklitje,
ko se ustavi srce, obmolkne vse,
ostaneta le tišina in večna bolečina.*

ZAHVALA

ANTON SEKETIN

19. 5. 1938–28. 8. 2019)

Ob izgubi dragega moža, očeta in starega očeta se zahvalujemo za vse prejete izraze sožalja. Hvala vsem, ki ste ga pospremili k večnemu počitku, še posebej sosedom, ki ste nam pomagali pri pripravi in izvedbi pogrebne slovesnosti ter gospodu župniku in pevcem. Iskrena hvala tudi reševalni ekipi Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica. Zbrane dobrodelne prispevke smo podarili Domu starejših občanov Ilirska Bistrica.

**Žalujoci: žena Anka, sin Marko
in hči Sandra z družinama**

NAGRADNA KRIŽANKA BISTRIŠKIH ODMEVOV

						AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	ŽIVAL, KI SKAČE ALI SKOKOMA TEČE	USTVAR- JANJE, OBLIKO- VANJE	LILY ALLEN	AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA LONGORIA	KARTA PRI TAROKU, RIMSKA 1	PRISTAŠ ETATIZMA	CARJEVA HČI
						ŽEPNI NOŽ S PREGIBNIM REZILOM, PIPEC							
						MOŠKI MODNI DODATEK K SRAJCI							
						ALBERT EINSTEIN			ŽELATINA IZ MORSKIH ALG				
						AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA BASINGER MODEL			PACIFIST				
										OČKA, ATEK NAŠA NAJDALJŠA REKA			
IZGUBA RAVNOTEŽJA, PAD		ŽENA JUANA PERONA	NAŠA TISKOVNA AGENCIJA	ZNAK ZA KONEC SKLADBE	VZVIŠEN PROSTOR IZ DESK	DINARSKA PLANOTA						SAM NEILL	
						KAREL OŠTIR						OČRT, PRIKAZ	
PROSTOR ZA IZKOP PESKA								NOVOST TEKMO- VALEC NA SINJSKI ALKI					
VEČJE VOZILO ZA KAMPI- RANJE								SRBSKA MEŠANA SOLATA REKLAMNI LIST				ZMANJ- ŠANOST, OKRNELOST	PREJEM- NICA NAGRADE
AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA KEATON						AMERIŠKI REŽISER (WOODY) IVAN ČARGO				ATOM Z NABOJEM			
										MORSKA RIBA			
EMMA THOMPSON			MUREN							EVROPSKA OTOŠKA DRŽAVA SVOD NAD NAMI			
			NAMIZNO PREGRI- NJALO										
KRPA, CUNJA					BERILO							RICHARD GERE	
					URADNI SPIS							ZBIRALEC JAVNEGA MNENJA	
POMOČ: BLANJA KARAFI RAŽA SKLEPEC	PREBI- VALEC ISTRE	ŽELEZOV OKSID				JAGNJE				FILMSKI SLOG			
		STEKLEN VRČ				SLEPI PIANIST CHARLES				IZKRČEN SVET V GOZDU			
METRIČNI POUDAREK, IKTUS				ŽABJA NOGA				DESKA					
				TELESNA DEJAVNOST				VRSTA IGLAVCA					
SLAVKO ADAMLJE		VOJAŠKO VODSTVO						TROPSKA KAČA, UDAV			PALICA PRI BILJARDU		
		RIMSKI BOG LJUBEZNI						SNOV IZ KAVČUKA			HUDE SANJE		
TEPEC, NEUMNEŽ					POPULAR- NI MODEL ZNAMKE ZASTAVA POTOMEČ				NIČVREDEN ČLOVEK, SLABIČ				
									STRUJA				
ŠPANSKI PROFESIO- NALNI NO- GOMETAS (SERGIO)						AMERIŠKI IGRALEC LANCASTER ZOLTAN ILIN				PESNIK ŽUPANČIČ			
										POLONA VETRIH			
ŠALJIVA MISEL ALI IZREK								PRASKA					
VSAKA OD SEDMIH KOSTI V NARTU								GLASBENI INTERVAL V OBSEGU ŠTIRIH STOPENJ					

Geslo nagradne križanke pošljite na naslov: **Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica** s pripisom »Nagradna križanka«, **najkasneje do 27. septembra 2019.**

Turistična domačija Bubec poklanja 3 nagrade:

1. nagrada: kosilo za dve osebi | 2. nagrada: narezek za dve osebi | 3. nagrada: sladica za dve osebi

Geslo prejšnje križanke: »**Gostilna in picerija Mrak Mikoza**«. Izžrebali smo tri nagrajence:

1. DRUŽINSKO PICO PARK prejme **VLADIMIRA FEILITZ**, Zarečje 27, 6250 Ilirska Bistrica,
2. MALICO ZA DVE OSEBI prejme **INGRID SKRT**, Dolnji Zemon 82h, 6250 Ilirska Bistrica,
3. SREDNJO PICO PARK prejme **ERIKA KLEPAC**, Jelšane 2, 6254 Jelšane.